

USHTRIA

Viti i 73-të i botimit Nr. 38 (827685)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 25 Shtator 2020

Komandanti i Komandës Tokësore Amerikane në Evropë

Gjenerallejtënant Cavoli: Shqipëria një partner besnik ndaj SHBA-së

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, Gjeneralmajor, prof. asoc. Bajram Begaj zhvilloi më 17 shtator 2020, një video-konferencë me gjenerallejtënant Christopher G. Cavoli, komandant i Komandës Tokësore Amerikane në Evropë. Takimi vjen në kuadër të rritjes së bashkëpunimit ushtarak midis dy vendeve

sidomos projekteve për modernizimin e Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë, por edhe stërvitjeve dypalëshe dhe shumëpalëshe, që kjo komandë do të zhvillojë në Shqipëri dhe rajonin e Ballkanit gjatë vitit 2021. Gjeneralmajor, prof. asoc. Begaj vlerësoi bashkëpunimin ushtarak...

» faqe 2

KJO DITË PËRKON ME 55-VJETORIN E BATALIONIT TË MBËSHTETJES

Ministrja Xhaçka gradon gjeneral brigade Arben Kingji

» faqe 4

Ministrja Xhaçka takon drejtuesit e rinj të Shtabit të Përgjithshëm të FA Investime në fushën e mbrojtjes dhe bashkëpunim me aleatët e partnerët

Xhaçka: “Kompensimi i ushqimit për 4000 efektivë të FA është një hap i parë i rëndësishëm drejt një trajtimi më dinjitoz e më vlerësues të kujtdo që shërben në FA”

» faqe 3

Përfundon stërvitja “Carpathian Eagle 20”

Nga data 14 deri më 25 shtator 2020 në rajonin stërvitor Joint National Training Center në Cincu, Rumani u zhvillua stërvitja “Carpathian Eagle 20”. Kjo stërvitje u realizua me pjesëmarrjen e 6 vendeve të Ballkanit: Shqipëri, Bullgari, Rumani, Greqi, Turqi, Maqedoni e Veriut. Stërvitje u zhvillua në nivel grupi special dhe shtab STOG, i cili ishte i përzier me personel nga të gjitha vendet...

» faqe 4

Batalioni III i Këmbësorisë (b3k)

Zhvillohet stërvitja 72 orëshe “Shqiponja Paqësore 20”

Batalioni III i Këmbësorisë (b3k) nga data 15 deri më 17 shtator, zhvilloi stërvitjen 72 orëshe “Shqiponja Paqësore 20”. Kjo stërvitje kryhet për të testuar dhe përmirësuar kapacitetet për kryerjen e detyrave në kuadër të operacioneve të mbështetjes së paqes si dhe ruajtjes së gatishmërisë. Stërvitja u zhvillua në nivel kompanie, ku efektivët pjesëmarrës të Kompanisë III të b3k realizuan skenarë...

» faqe 7

NATO-2030

Stoltenberg:
NATO-2030 ka të bëjë me të ardhmen e Aleancës

» faqe 8

TAKIMI I SHEFAVE TË SHTABIT TË PËRGJITHSHËM

Gjeneralmajor Bajram Begaj në sesionin e 184 të Komitetit Ushtarak të NATO-s

» faqe 3

AUTORE USHTARAKË

“I fundmi gjeneral partizan” ose 100 vite në një libër

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ » faqe 6

Komandanti i Komandës Tokësore Amerikane në Evropë

Gjenerallejtënant Cavoli: Shqipëria një partner besnik ndaj SHBA-së

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor, prof. asoc. Bajram Begaj: “SHBA mbetet partneri më strategjik i Shqipërisë, i mbështetur në një histori të gjatë miqësie dhe partneriteti”

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor, prof. asoc. Bajram Begaj zhvilloi më 17 shtator 2020, një video-konferencë me gjenerallejtënant Christopher G. Cavoli, komandant i Komandës Tokësore Amerikane në Evropë. Takimi vjen në kuadër të rritjes së bashkëpunimit ushtarak midis dy vendeve sidomos projekteve për modernizimin e Forcave të Armatosura të Republikës së Shqipërisë, por edhe stërvitjeve dypalëshe dhe shumëpalëshe, që kjo komandë do të zhvillojë në Shqipëri dhe rajonin e Ballkanit gjatë vitit 2021.

Gjeneralmajor, prof. asoc. Begaj vlerësoi bashkëpunimin ushtarak bilateral midis vendeve duke theksuar se “SHBA mbetet partneri më strategjik i Shqipërisë, i mbështetur në një histori të gjatë miqësie dhe partneriteti”. Bashkëpunimi ushtarak midis Shqipërisë dhe SHBA-shtrihet në fushat e edukimit, trajnimit, stërvitjes, modernizimit, logjistikës dhe misioneve me kontingjentë të përbashkët në Kosovë, Irak dhe Afganistan, ku forcat amerikane dhe shqiptare kanë luftuar krah për krah njëri tjetrit.

Gjenerallejtënant Cavoli vlerësoi rolin e Shqipërisë si partner besnik ndaj SHBA, si dhe shprehu gatishmërinë për mbështetjen për projektet në vazhdim dhe eksplorimin e fushave të reja të bashkëpunimit sidomos në atë të trajnimit të personelit për pajisjet e sistemet e dhuruara nga SHBA, por edhe stërvitjeve për rritjen e interoperabilitetit dhe testimin e gatishmërisë së forcave dhe pajisjeve.

Shqipëria do të jetë një nga vendet mikpritëse të stërvitjes “Defender-21”, e cila është stërvitja më e madhe e SHBA por edhe NATO për 2021, në kontinentin evropian.

Të dy bashkëbiseduesit diskutuan për situatën aktuale të sigurisë në rajonin e Ballkanit dhe rëndësinë e ruajtjes së paqes dhe stabilitetit në këtë rajon. Në këtë kuadër u vlerësua roli i SHBA si palë në disa nga forumet e sigurisë në rajon si Adriatik Charter (A - 5), mbështetja e saj për integrimin e disa nga vendeve në strukturat euroatlantike dhe bashkëpunimi i suksesshëm dypalësh për të promovuar vlerat e lirisë dhe paqes në rajon.

Gjenerallejtënat Cavoli uroi gjeneralmajor, prof. asoc. Begaj për marrjen e detyrës së shefit të Shtabit të Përgjithshëm të FA dhe të dy shprehën edhe njëherë gatishmërinë për vijueshmërinë e bashkëpunimit ushtarak midis palëve.

Komisioni për Sigurinë Kombëtare zhvilloi më 18 shtator 2020, një vizitë njohëse në Shtabin e Përgjithshëm të Forcave të Armatosura, me rastin e emërimit të Shefit të Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj. Qëllimi i vizitës ishte njohja me vizionin e Shefit të Shtabit të Përgjithshëm në drejtim të Forcave të Armatosura, për periudhën 2020-2023, ecurinë e punës së deritanishme dhe problematikën e FARSH.

Kryetarja e Komisionit, Znj. Ermonela Valikaj (Felaj), pasi bëri fillimisht një prezantim të anëtarëve të Komisionit të Sigurisë Kombëtare, falënderoi SHSHP për punën e bërë nga efektivat e Forcave të Armatosura në përmbushje të misionit të tyre për ruajtjen dhe sigurinë kombëtare.

Më pas, takimi vijoi me një prezantim nga Drejtori i Shtabit të Përgjithshëm, kolonel Ilir Pujo, mbi misionin, detyrat, punën e deritanishme, pjesëmarrjen në misione dhe operacione ndërkombëtare, projektet e modernizimit dhe vizionin e SHSHP për FARSH.

Anëtarët e komisionit treguan interes të veçantë në disa çështje të caktuara, për të cilat adresuan dhe disa pyetje. Disa nga këto çështje kishin të bënin me: kursin e Pilotit në Forcën Ajrore, sistemin arsimor të ushtarakëve, punën e personelit të Qendrës Ndërinstitucionale

Komisioni për Sigurinë Kombëtare mbështet punën e FARSH

Proгноza 2020-2023, ecuria e punës dhe problematika e FARSH

Operacionale Detare (QNOD), përfshirjen e grave në FARSH bazuar edhe në direktivat e Rezolutës 1325, projektet e modernizimit dhe pronat.

Në përfundim të prezantimit Znj. Felaj falënderoi Shefin e Shtabit të Përgjithshëm për pritjen dhe e siguroi atë se Komisioni është i gatshëm të mbështesë punën e FARSH për realizimin me sukses të objektivave të tyre sipas prioritetëve që

Shtabi i Përgjithshëm ka vendosur.

SHSHP, gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj, falënderoi Kryetaren e Komisionit, znj. Ermonela Felaj dhe anëtarët për vizitën e tyre duke theksuar më tej se është shumë i rëndësishëm bashkëpunimi dhe mbështetja e Komisionit për Sigurinë Kombëtare në çuarjen më tej të punës së Forcave të Armatosura.

Ministrja Xhaçka takon drejtuesit e rinj të Shtabit të Përgjithshëm të FA

Investime në fushën e mbrojtjes dhe bashkëpunim me aleatët e partnerët

Xhaçka: “Kompensimi i ushqimit për 4000 efektivë të FA është një hap i parë i rëndësishëm drejt një trajtimi më dinjitoz e më vlerësues të kujtdo që shërben në FA”

Forcat e Armatosura të Shqipërisë kanë një staf të ri drejtues, pas emërimit të shefit të Shtabit të Përgjithshëm gjeneral-major Bajram Begaj. Në një takim me drejtuesit e rinj të Shtabit të Përgjithshëm të FA, zhvilluar më 19 shtator 2020, ministrja e Mbrojtjes Olta Xhaçka foli për vizionin e një FA moderne, të ndërtuar mbi meritokracinë e profesionalizmin për t'i dhënë standartet që i takon një vendi anëtar të NATO.

Sipas ministres Xhaçka, FA sot operon me dinjitet e standarde krah për krah ushtrive më të fuqishme në botë në misione nga Afganistani e deri në Mali.

Reformimi i emergjencave civile, modernizimi përmes investimeve në fushën e mbrojtjes dhe bashkëpunimit me aleatët e partnerët, arsimimi dhe trajnimi financiar i FA janë renditur nga ministrja e Mbrojtjes si disa prej fushave ku janë shënuar hapa të rëndësishëm e me rezultate pozitive e me impakt të drejtpërdrejtë në atë që Forcat e Armatosura janë sot. “Ia kemi dalë të rrisim trajtimin financiar dhe të rikthejmë kompensimin e ushqimit për 4000 efektivë të FA. Çka padyshim nuk mjafton, por është një hap i parë rëndësishëm drejt një trajtimi më dinjitoz e më vlerësues të kujtdo që shërben në FA”, - theksoi ministrja e Mbrojtjes. Ajo kërkoi nga stafi i ri bashkëpunim dhe përkushtim për të rritur profesionalizmin në rradhët e FA, që shumë shpejt do të hapë dyert për herë të parë për të gjithë ata të rinj që duan të ndjekin studimet për shkenca ushtarake.

FA sot operon me dinjitet e standarde krah për krah ushtrive më të fuqishme në botë në misione nga Afganistani e deri në Mali.

TAKIMI I SHEFAVE TË SHTABIT TË PËRGJITHSHËM, TË VENDEVE ANTARE TË NATO-s

Gjeneralmajor Bajram Begaj në sesionin e 184 të Komitetit Ushtarak të NATO-s

Shefat e Shtabeve të vendeve të Aleancës u “mblodhën” virtualisht më 18 shtator 2022, në sesionin e 184 të Komitetit Ushtarak. Takimi u drejtua nga Air Chief Marshal Sir Stuart Peach, kryetar i Komitetit Ushtarak, mbështetur nga komandanti Suprem i Forcave Aleate në Evropë (SACEUR), gjeneral Tod Wolters dhe komandanti Suprem i Aleancës për Transformimin, (SACT), gjeneral André Lanata.

SHSHP të vendeve të NATO diskutuan për një sërë çështjesh që lidhen me angazhimet operationale aktuale të NATO (Resolute Support Mission, misionin e NATO në Irak, misionin e KFOR), për Deterrence and Defence të hapësirës euroatlantike dhe çështjeve të tjera që lidhen me misionin e NATO. Ata diskutuan gjithashtu përparimin në zhvillimin e një koncepti kyç të NATO-s për armiqësitë, si dhe mësimet e nxjerra

nga roli i organizatës në luftën kundër COVID-19. Njëzëri të gjithë shefat rikonfirmuar qëndrimin e vendeve anëtare për vijueshmërinë e mbështetjes për misionet dhe operacionet në bazë të

vendimmarrjeve politike, ndërsa mbi zbatimin e konceptit Deterrence and Defence të hapësirës euroatlantike, shefat e SHP vlerësuan punën e bërë nga komandat strategjike, transpar-

encën mbi hartimin e këtyre dokumenteve dhe ofruan këshillim ushtarak mbështetur në pikëpamjet kombëtare.

Gjeneralmajor, prof. asoc. Begaj rikonfirmoi vijimin e kontributeve të

Shqipërisë në misionet, operacionet dhe aktivitetet e Aleancës. në veçanti vlerësoi misionin e NATO-s në Kosovë si suksesin më të madh të NATO-s që prej krijimit të saj në fushën e operacioneve. Kjo ishte pjesëmarrja e parë e Shefit të Shtabit të Përgjithshëm, gjeneralmajor prof. asoc. Bajram Begaj, në këtë post të lartë ushtarak, në takimin e Komitetit Ushtarak të NATO-s (KP).

Komiteti Ushtarak i NATO-s në nivel shefash shtabi të përgjithshëm mblidhet dy herë në vit në Shtabin e NATO-s në Bruksel, dhe një takim, me rotacion, një herë në vit në një nga vendet anëtare të Aleancës. Takimi i radhës do të jetë në Greqi në shtator 2021

Në mjesditet e Batalionit Mbështetjes së Shtabit të Përgjithshëm, u zhvillua ditën e martë më 22 shtator 2020, ceremonia e gradimit të gjeneral brigade Arben Kingji, të cilit iu akordua grada madhore me dekret të presidentit të Republikës, me propozim të ministres së Mbrojtjes.

Të pranishëm në këtë ceremoni ishin ministrja e Mbrojtjes znj. Olta Xhaka, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH gjeneralmajor, prof. asoc. Bajram Begaj, komandantë forcash, drejtorë drejtorish në MM dhe SHP, si dhe ushtarakë të lartë e të ftuar të tjerë.

Ministrja e Mbrojtjes, znj. Olta Xhaka, pasi falënderoi të gjithë të pranishmit në këtë ceremoni, duke e konsideruar këtë ditë shumë të veçantë jo vetëm për faktin që sot do i vendosim gradat gjeneral brigade Kingji, por se kjo ditë përkon edhe me 55 - Vjetorin e Krijimit të Batalionit të Mbështetjes së Shtabit të Shtabit në Përgjithshëm.

Ministrja Xhaka vlerësoi përkushtimin dhe profesionalizmin gjeneral brigade Arben Kingji duke e cilësuar si një ndër ushtarakët më të spikatur të Forcave të Armatosura.

“Gjeneral brigade Arben Kingji ka bërë një punë të shkëlqyer kudo ku ka shërbyer, si komandant në Batalionin “Komando”, në Forcat Speciale, në Policinë Ushtarake, atashë ushtarak jashtë vendit e, së fundmi, komandant i Batalionit të Mbështetjes së Shtabit të Përgjithshëm në FA.”, u shpreh ministrja e Mbrojtjes znj. Olta Xhaka.

“Meritokracia-theksoi ministrja Xhaka - bazuar në profesionalizëm, pasionin e përkushtimin do të jetë guri i themelit për një Forcë të Armatosur profesioniste e të mirëorganizuar.” Në fjalën e tij përshëndetëse, gjeneral brigade Arben Kingji duke e konsideruar këtë ditë shumë të veçantë si dhe nder dhe privilegj për të dhe familjen e tij, falënderoi ministren Xhaka për vlerësimin dhe besimin si dhe kolegët, duke u angazhuar se do ta mbajë me nder dhe përkushtim gradën e dhënë.

Kjo ditë përkon me 55-Vjetorin e Batalionit të Mbështetjes

Ministrja e Mbrojtjes Xhaka gradon gjeneral brigade Arben Kingji

Meritokracia bazuar në profesionalizëm, pasionin e përkushtimin do jetë guri i themelit për një Forcë të Armatosur profesioniste e të mirëorganizuar

“Gjeneral brigade Arben Kingji ka bërë një punë të shkëlqyer kudo ku ka shërbyer, si komandant në Batalionin “Komando”, në Forcat Speciale, në Policinë Ushtarake, atashë ushtarak jashtë vendit e, së fundmi, komandant i Batalionit të Mbështetjes së Shtabit të Përgjithshëm në FA”.

CINCU, RUMANI: 14 DERI MË 25 SHTATOR 2020

Përfundon stërvitja “Carpathian Eagle 20”

Morën pjesë trupa nga 6 vende të Ballkanit: Shqipëri, Bullgari, Rumani, Greqi, Turqi, Maqedoni e Veriut

Nga data 14 deri më 25 shtator 2020 në rajonin stërvitor Joint National Training Center në Cincu, Rumani u zhvillua stërvitja “Carpathian Eagle 20”.

Kjo stërvitje u realizua me pjesëmarrjen e 6 vendeve të Ballkanit: Shqipëri, Bullgari, Rumani, Greqi, Turqi, Maqedoni e Veriut. Stërvitje u zhvillua në nivel grupi special dhe shtab STOG, i

cili ishte i përzier me personel nga të gjitha vendet pjesëmarrëse. Gjatë kësaj stërvitje u zhvilluan këto tema: qitje, LQB, air assault (fast rope, dylfer) shëndetsi, xhenio, etj. Kjo stërvitje ndërmjet Forcave Speciale kishte si qëllim forcimin e mëtijshëm të ndërveprueshmërisë në operacionet e spektrit të plotë për Forcat Speciale.

Trupat shqiptare në KFOR nderohen me medaljen e NATO-s

Trupat shqiptare në KFOR janë nderua të enjte, më 17 shtator 2020, me medaljen e NATO-s. Medalja e marrë nga trupat shqiptare vjen për shërbimin e realizuar në misionin e Aleancës për një vend më të sigurt. Lajmi për marrjen e medaljes e ka dhënë ministrja e Mbrojtjes, Olta Xhaka, e cila ka publikuar dhe foton e momentit të dorëzimit të medaljes nga përfaqësues të NATO-s tek trupat shqiptare. “Trupat shqiptarë në Kosovo Force-KFOR nderohen me medaljen e NATO-s, për shërbimin e tyre në misionin e Aleancës për një vend më të sigurt. Ne jemi NATO”, theksoi Xhaka.

Efektivët e BMR neutralizojnë zjarrin në malin e Dajtit

Efektivët e Batalionit të Mbeshtetjes Rajonale (BMR) të KM i janë përgjigjur menjëherë situatës së ri krijuar nga zjarret në zonën e Priskës pranë malit të Dajtit. Me marrjen e sinjalit të emergjencës së rënies së zjarreve nga Qendra e Bashkuar Operacionale, Efektivët e BMR janë përgjigjur në kohë rekord thirrjes për shuarjen e 3 vatrave masive të

rene në një teren tepër të vështirë. Në këtë operacion u përfshirë 3 mjete dhe 20 trupa të pajisura me bazë materiale të dedikuara për shuarjen e zjarreve. Angazhimi i Batalionit të Mbeshtetjes Rajonale të Komandës Mbeshtetëse do të vazhdojë deri në përmirsimin e situatës së krijuar nga zjarret e rene ditët e fundit në shkallë vendi.

AKADEMIA E FORCAVE TË ARMATOSURA

Mbaron afati për aplikimet në Akademinë e Forcave të Armatosura

Një karrierë që më të aftët e të talentuarit prej tyre mund t'i çojë shumë larg e shumë lart, përtej radhëve të FA sonë, e deri në zyrat e Aleancës ku ne bëjmë pjesë

Më 21 shtator në mesnatë është mbyllur afati i fundit i raundit të dytë për aplikimet në Akademinë e Forcave të Armatosura. Ky fakt është bërë i ditur nga ministrja e Mbrojtjes, Olta Xhaçka. Përmes një postimi në "Facebook", Xhaçka thekson se për çdo student që do të vijojë shkencat ushtarake në AFA, do të ketë një pagesë mujore.

"Sot në mesnatë është afati i fundit i raundit të dytë për aplikimet në universitete. Për të gjithë maturantët që nuk aplikuan në raundin e parë, atyre që kaluan me sukses provimet e vjeshtës dhe maturantëve të viteve të shkuara, Akademia e Forcave të Armatosura është një mundësi fantastike arsimimi. Deri sot në mesnatë, përmes aplikimit në ualbania.al mund të zgjidhni shkencat ushtarake në AFA, si rrugëtimin tuaj, për vetë kushtet e ofruara: Pagesë mujore ndihmëse për çdo student për të gjithë periudhën e studimit akomodim dhe ushqim falas për 3 vitet e studimit në Akademi, tarifë studimi 0 lekë në vit, punësim i sigurt pas përfundimit të studimeve", shkruan Xhaçka.

Më 28 gusht 2020 ka përfunduar Raundi i parë i aplikimit dhe regjistrimit pranë Akademisë së Forcave të Armatosura (AFA) në programin e studimeve në fushën e Shkencës Ushtarake ku janë shpallur edhe fituesit. Në përfundim të Raundit të tretë pritet të kemi 60 studentët e parë të shkollës sonë ushtarake, shtyllës kryesore të formimit të Forcave të Armatosura. Në tetor 2020 hapet programi bachelor në Akademinë e FA. Ky është edhe momenti kur akademia do të rifitojë me të drejta të plota rolin e saj si një nga shtyllat e ringritjes dhe modernizimit të FA, duke shërbyer në këtë mënyrë si një institucion i mirëfilltë publik i arsimit të lartë!

Akreditimi i Akademisë së FA si një institucion i arsimit të lartë, nuk është thjesht një mundësi për të përgatitur kuadro më të mirë për nevojat e mbrojtjes e sigurisë. Kjo është edhe një mundësi e jashtëzakonshme për të thithur talente të reja në familjen tonë, djem e vajza që do të shohin tek FA mundësinë reale për të ndërtuar një karrierë, si profesionistë të arsimuar. Një karrierë që më të aftët e të talentuarit prej tyre mund t'i çojë shumë larg e shumë lart, përtej radhëve të FA sonë, e deri në zyrat e Aleancës ku ne bëjmë pjesë.

Për të gjithë maturantët që nuk aplikuan në raundin e parë, atyre që kaluan me sukses provimet e vjeshtës dhe maturantëve të viteve të shkuara, Akademia e Forcave të Armatosura është një mundësi fantastike arsimimi.

DO KRIJOJMË BASHKËPUNIM ME FORCAT AJRORE RUMUNE

Atasheu ushtarak i Rumanisë kolonel Valerica Piroasca vizitë te Forcat Ajrore

Në Komandën e Forcës Ajrore atasheu ushtarak i Rumanisë kolonel Valerica Piroasca u prit nga zëvendëskomandanti i Forcës Ajrore kolonel Ylli Pulaj. Pasi i uroi mirëseardhjen në Komandën e Forcës Ajrore, kolonel Pulaj e njohu atasheun rumun me strukturën, kapacitetet dhe projektet kryesore të Forcës Ajrore. Nga ana e tij, atasheu rumun bëri një ekspozë të shkurtër të Forcës Ajrore rumune dhe u shpreh se deri tani nuk kemi patur bashkëpunim në fushën Ajrore por do të shikohet mundësia e bashkëpunimit dypalësh ushtarak në fushat Arsimimit dhe Trajnimit të personelit pilot dhe teknik në të ardhmen. Në përfundim të vizitës, kolonel Pulaj siguroi atasheun ushtarak rumun se Komanda e Forcës Ajrore do të jetë e gatshme të mirëpresë, t'i studiojë e, pse jo, t'i realizojë ofertat e ardhura nga pala rumune, duke respektuar gjithmonë shkallën e hierarkisë.

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ

**Nder dhe privilegj të shkruash
për shekullorin Ziqiri Mero**

Ditë më parë mora një libër dhuratë nga shekullori Ziqiri Mero, ku në dedikim më theksonte “një jetëgjatësi si unë”. Libri titullohet “I fundmi gjeneral partizan” i shkruar nga Dilaver Goxhaj, luftëtari nga Shqipëria që ishte gjatë gjithë kohës së Luftës së Kosovës, pjesë e UÇK-së. Gjuha e thjeshtë dhe ndërtimi i veçantë i kësaj monografie, na sjellin jetën 100 vjeçare të bërë prej një gjenerali partizan. Libri nis me një prolog që siç ka thënë oficeri ndërlidhës britanik gjatë Luftës së Dytë Botërore në Shqipëri Reginald Hibbert “po të kisha qenë shqiptar, unë do të isha bërë partizan”.

Pastaj autori për ta futur sa më natyrshëm lexuesin e interesuar jep njohuri përmbledhëse për krahinën e Devollit ku lindi dhe u rrit kundëradmirali Ziqiri Mero. Thjesht e qartë tregon se kush është Ziqiri Mero, si u prit 7 prilli nga normalistët e Elbasanit. Në libër ka një intervistë rreth Luftës së Leskovikut, kronika episodesh nga jeta e kundëradmiralit Ziqiri Mero, si dhe veprimtari të tij. Libri mbyllet me të tjerë për Ziqiri Meron të shkruar nga Hetem Halili, Bashkim Koçi, Dhimitër M. Xhoga, Myfit Qorduka, Bernard Zotaj, shoqata e “Detaria shqiptare”, Mëhill Marku, Sevo Tarifa, Artan Lame etj.

Monografinë për gjeneralin e thjeshtë dhe fjalëpakë, Ziqiri Mero, autori Dilaver Goxhaj e pranoi me kënaqësi, dhe se ishte një privilegj që i bëhej. Autori thotë se më është bërë nder dhe privilegj ngaqë Ziqiri Mero është gjenerali i fundit që karrierën e tij si kuadër ushtarak e ka fituar dhe justifikuar gjatë Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, duke u emëruar komisar kompanie që në ditën e parë të krijimit të formacionit të parë të Ushtrisë së Rregullt Partizane, Brigadës së Parë Sulmuese të Ushtrisë Nacionalçlirimtare Sulmuese. Brigadat partizane u quajtën sulmuese, për t'i thënë popullit se nuk mund të ketë luftë çlirimtare duke zhvilluar luftime mbrojtëse sikundër ishte vepruar në shumicën e veprimeve luftarake të deriatëhershme. Atdheu u çlirua vetëm nga partizanët duke e sulmuar pushtuesin në vijimësi.

**Fitoren simbol e arritën
partizanët me Ziqiri Meron**

Monografinë për partizanin Ziqiri Mero e ka shkruar djali i një bashkëluftëtari të veteranit, pasardhës i luftëtarëve të LANÇ-it, dhe nip dëshmorit të asaj lufte famëmadhe çlirimtare.

Lufta Antifashiste Nacionalçlirimtare e Shqipërisë 1939-1944, ishte një provë e madhe për popullin shqiptar, ngjarja më e madhe në historinë e

Autorë ushtarakë

“I fundmi gjeneral partizan” ose 100 vite në një libër

kombit tonë, për faktin se ishte një luftë popullore për liri, ishte një luftë e cila i riktheu Shqipërisë pavarësinë e grabitur, ku u ndeshën forca përparimtare me reaksionin botëror dhe vendas, ishte një luftë drejt progresit, ngaqë pas saj, Shqipëria u rindërtua me shpejtësi dhe se populli shqiptar u çlirua i pari në të gjithë kompleksin e luftës së aleatëve antifashistë. Populli shqiptar me forcat e veta, edhe pse ishte populli i parë në Evropë që iu përgjigj me armë fashistëve zaptues kur shkelën tokën e tij më 7 prill 1939.

Autori thekson me forcë se në Evropë nuk gjendet një popull që iu përgjigj me armë pushtimit fashist në vitet 1939-1940, por dhe të jetë çliruar

me forcat e veta. Si e tillë, Lufta Antifashiste Nacionalçlirimtare ku i fundmi partizan e gjeneral Ziqiri Mero është shndërruar në simbol, në kult të Atdheut. Sot më tepër se kurrë mbrojtja e LANÇ-it është akti më patriotik veçanërisht, kur politikanët e 30 viteve po bëjnë të pamundurën ta fshijnë nga historia këtë ngjarje epepe. Mbrojtja e periudhës së historisë të Atdheut është për ne e rëndësishme si mbrojtja e kufijve shtetërore, shprehet autori.

Këtë fitore simbol e arritën partizanët me Ziqiri Meron, nuk e arritën kolaboracionistët, bashkëpunëtorët e nazifashistëve, tradhëtarët dhe indiferecentët. Në këto vite qeveritë shqiptare të të gjithë spektrit politik u përgjësua

dhe përgjësua për të ngritur kufomat e kësaj lufte. Kjo luftë e tmerrshme dhe e pandërprerë nga të gjitha drejtimet, për antifashistët dhe partizanët kishte pati dy rrugë: o fitoren e pavarësisë, o vdekjen e Shqipërisë. Ata zgjodhën fitoren e pavarësisë.

Deri në vitin 1991, të shek. XX Lufta Antifashiste Nacionalçlirimtare përkujtohej me nderime të veçanta, ku organizoheshin sesione shkencore, bëheshin botime nga institucione shkencore, u botuan histori të asaj, historikë të formacioneve të UNÇSH, u bënë romane, novela, drama, poezi, këngë, uvertura, kompozime, u prodhuan filma, piktura, skulptura etj., të gjitha kishin një qëllim, pasqyrimin e luftës siç edhe u zhvillua.

Unë e sfidova pleqërinë...

Kundëradmirali Ziqiri Mero festoi 100-vjetorin e lindjes në kohën e vështirë të COVID-19. 100 vjetorin e festoi thjesht, si 100 vite më parë kur lindi në Devoll. Ai ju gëzua këtij 100 vjetori shëndetit të tij. Pleqërinë e kam larguar vite më parë, kur u mora me aktivitete, ka thënë diku në libër. Faktikisht, kundëradmirali 100-vjeçar, me aktivitetin e tij fizik dhe intelektual e sfidoi dhe vërtetoi se pleqëria nuk e largoi nga jeta aktive, por pranoi si teori pa vërtetim se veprimtaria publike mund të bëhet edhe në moshë shumë të thyer.

Pleqëria i dobëson forcat fizike të trupit, por nuk dobëson jetën shpirtërore. Këtë sfidë Ziqiri ja ka bërë dhe ja bën pleqërisë. Cicero ka thënë se punët e mëdha nuk bëhen me forcë, me shpejtësi apo me shkathtësinë e trupit, por me urtësi, me autoritet dhe me prestigj, pleqërisë nuk i mungojnë këto virtyte, përkundrazi, është më e pasur me to.

Në monografi ka disa intervista dhe biseda të herëpashershme të autorit me Ziqiriun, të cilat janë pasqyruar mjaft bukur në libër. Biseda në një rast shkoi edhe te pyetja, për kujtesën dhe hollësitë rreth ngjarjeve. Ziqiri befason me përgjigjen e tij. Ai zbaton edhe sot një lloj metode që jua përsërisnin shpesh herë mësuesit e shkollës Normale të Elbasanit, e që quhet metoda pitagoriane. Për të ushtruar atë, kujtesën, thekson Ziqiri, kaloj në mendje gjatë mbrëmjes së vonë ato çfarë kam thënë gjatë ditës, çfarë kam dëgjuar nga bashkëbiseduesit ose nga lajmet që më kanë bërë përshtypje, si dhe çfarë kam lexuar atë ditë... Kjo mendoj se quhet gjimnastika e intelektit, por që ndryshe i thonë ushtrimet e mendjes, kjo metodë më ka ruajtur kujtesën.

Unë e sfidova pleqërinë edhe me biseda të ndryshme me bashkëmoshatarët, pasi “kur ke mendime

të ngjashme bashkohesh lehtë me bashkëbiseduesin”. Por shton më tej se i është mirënjohës pleqërisë, se më ka shtuar dëshirën e bisedimit dhe më ka hequr pijen dhe të ngrënë. Ziqiriut i pëlqen ngritja e dollisë nëpër gosti të ndryshme dhe në rrethe shoqërore, siç është traditë edhe në Devoll, pavarësisht se këtë kënaqësi nuk janë me bollëk në këtë moshë... Këto më pëlqejnë dhe për faktin se bëhen biseda të këndshme përpara gotës së rakisë, kryesisht, me miq e shokë të moshës së tretë e të thellë, duke folur secili me radhë, duke e shtyrë gostinë sa më gjatë, sa më shumë që të jetë e mundur.

Ja pra, thotë Ziqiri, kjo është pleqëri e qetë dhe tregon se kështu kundëradmirali po plaket duke nxënë më shumë gjëra nga dita në ditë, sepse kjo është kënaqësia e shpirtit.

**Shtylla dinjitoze e
Organizatës së Veteranëve**

Partizani dhe komisar Ziqiri Mero, me Brigadën e Parë Sulmuese u kthye nga operacioni i spastrimit të Malësisë së Madhe, ditën kur mbushi 25 vjeç. Me mbërritjen në Tiranë, emërohet punonjës për propagandën në Drejtorinë Politike të Ushtrisë. Më tej emërohet komisar i Divizionit të Këmbësorisë në Korçë dhe më pas i Divizionit të Këmbësorisë në Tiranë. Ndërsa në vitet 1950-1955 Ziqiri ndjek studimet e larta në Akademinë Ushtarako-Politike “Lenin”, në Moskë dhe me kthimin nga studimet në Bashkimin Sovjetik, emërohet komisar i Korpusit të Këmbësorisë në Elbasan, për t’u emëruar pas dy vjetesh komisar i Mbrojtjes Bregdetare në Durrës. Në vitin 1960 emërohet Komisar i Flotës Luftarake Detare, me qendër në Vlorë dhe në vitin 1961 gradohet Gjeneralmajor (Kundëradmiral).

Në vitin 1967 emërohet zëvendësudrejtor i Drejtorisë Politike dhe në vitin 1973 emërohet komisar i Akademisë Ushtarake të Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë Shqiptare. Pas ngjarjeve që ndodhen në vitin 1974, emërohet në Vlorë komisar i Akademisë Ushtarake të Flotës Luftarako-Detare, derisa doli në pension. Për merita të shquara gjatë luftës dhe për kontribut të vyer në shërbim të atdheut e ushtrisë, Ziqiri Mero është dekoruar disa herë nga Presidiumi i Kuvendit Popullor. Sot Ziqiri Mero është një nga shtyllat më dinjitoze të Organizatës së Veteranëve të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare dhe këshilltari kryesor i saj.

Batalioni i Xhenios (bXh)

Përfundon stërvitja e koduar "Macukulli 2020"

Stërvitja ka kontribuar në përmirësimin e infrastrukturës rrugore për fshatrat, Vig, Shëlli dhe Shtjefn dhe për 2000 banorët e kësaj zone

Nga data 01 deri më 20 shtator, në rajonin e Macukullit bashkia Burrel u zhvillua stërvitja e koduar "Macukulli 2020". Kjo stërvitje, e cila u zhvillua nën drejtimin e Batalionit të Xhenios (bXh) dhe mbështetje e batalioneve të Furnizimit, Transportit dhe Mbështetjes Rajonale, si dhe pushtetit lokal të këtij rajoni, u realizua në zbatim të planit të aktiviteteve kryesore vjetore të Komandës Mbështetëse dhe FA, me qëllim rritjen e nivelit operacional të forcave xheniere, si dhe forcimin e mëtejshëm të nivelit të bashkëpunimit të Komandës Mbështetëse me pushtetin lokal, për ndërtimin e një segmenti rrugor prej 9 km. Pas planëzimit të detajuar të kësaj stërvitje, u krye lëvizja e forcave dhe mjeteve, ngritja e fushimit me elementët përkatës në rajonin e Macukullit.

Pas vendosjes së kontakteve dhe një organizimi të mirë me pushtetin lokal, u bë i mundur realizimi me sukses i detyrës për hapjen dhe rehabilitimin e segmentit rrugor "Shtjefn-Macukull".

Gjatë punimeve për rehabilitimin e segmentit rrugor, punimet u inspektuan nga vetë komandanti i Komandës Mbështetëse gjeneral brigade Ndriçim Sallaku, i cili falënderoi efektivat për punën e pa lodhur dhe në kushte të vështira infrastrukturore.

Kjo ishte një stërvitje e rëndësishme së veçantë për kontributin e rrallë që solli në përmirësimin e infrastrukturës rrugore për fshatrat, Vig, Shëlli dhe Shtjefn dhe 2000 banorët e kësaj zone.

BATALIONI III I KËMBËSORISË (B3K)

Zhvillohet stërvitja 72 orëshe "Shqiponja Paqësore 20"

Batalioni III i Këmbësorisë (b3k) nga data 15 deri më 17 shtator, zhvilloi stërvitjen 72 orëshe "Shqiponja Paqësore 20". Kjo stërvitje kryhet për të testuar dhe përmirësuar kapacitetet për kryerjen e detyrave në kuadër të operacioneve të mbështetjes së paqes si dhe ruajtjes së gatishmërisë.

Stërvitja u zhvillua në nivel kompanie, ku efektivet pjesëmarrës të Kompanisë III të b3k realizuan skenarë të ndryshëm, ditën dhe natën. Trupat testuan aftësitë për krijimin e pikave të kontrollit në mjedise jo të sigurta dhe terren të panjohur, shpërndarjen e turmave në situata të tensionuara, goditjen e objektit, brenda të cilit ka elementë të rrezikshëm, patrullimin si në këmbë dhe me mjete, e deri te bashkëpunimi me pushtetin lokal në zonën e

operacionit. Stërvitjet në kuadër të operacioneve të mbështetjes së paqes do të vazhdojnë në b3k

me stërvitjen "Shigjeta 20", e cila do të zhvillohet në muajin tetor me Kompaninë I.

Batalioni i Xhenios (bXh) në Komandën Mbështetëse

Eliminohen predhat e kalibrave 76 mm dhe 122 mm

Struktura speciale për eliminimin e materialeve të rrezikshme EOD e Batalionit të Xhenios (bXh) në Komandën Mbështetëse sapo ka përfunduar me sukses dy operacione EOD përkatësisht në bashkinë Gjirokastrë dhe njësinë administrative Orikum të bashkisë Vlorë për identifikimin, heqjen dhe transportimin e municioneve, tip predha të kalibrave 76 mm dhe 122 mm.

Specialistët EOD pasi evidentuan prezencën e municioneve luftarake, konstatuan se municioni i gjetur në njësinë administrative Orikum ishte predhë e kalibrit 76 mm, e cila i përkiste Luftës së Dytë Botërore, ndërsa predha e kalibrit 122 mm u gjend në zonën industriale Gjirokastrë dhe i përkiste periudhës së vitit 1997. Të dyja këto municione u hoqën dhe u transportuan kundrejt rregullave dhe procedurave standarde duke eliminuar kështu rrezikun për popullsinë.

SEKRETARI I PËRGJITHSHËM I NATO-S JENS STOLTENBERG

Stoltenberg: NATO-2030 ka të bëjë me të ardhmen e Aleancës

NATO ka një qasje globale, por sfidat me të cilat përballemi sot na kërkojnë të shkojmë edhe më tej

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg mbajti një fjalim kryesor online mbi “Hartësimin e Dekadës së Re Transatlantike” në Forumin e 12-të vjetor të Forumit të Analizës së Politikës Evropiane (CEPA) të hënën (21 shtator 2020). Sekretari i Përgjithshëm theksoi tre përparësitë e tij për procesin e reflektimit të NATO 2030, përkatësisht mbajtjen e NATO-s të fortë ushtarakisht, duke e bërë NATO-n më të fortë politikisht dhe duke siguruar një qasje më globale për NATO-n.

Sekretari i Përgjithshëm theksoi se NATO 2030 ka të bëjë me të ardhmen e Aleancës. Ai nënvizoi vendosmërinë e tij për të marrë parasysh idetë dhe shqetësimet e të rinjve dhe rëndësinë e angazhimit me ta për të diskutuar sfidat e reja me të cilat përballlet NATO.

Duke përmendur vlerën e NATO-s si një platformë unike politike, Sekretari i Përgjithshëm theksoi se NATO është e vetmja organizatë që bashkon vende në të gjithë Evropën dhe Amerikën e Veriut për të diskutuar çështje sigurie me interes të përbashkët. Z. Stoltenberg paralajmëroi se kërcënimet ush-

tarake që ekzistonin para pandemisë nuk janë zvogëluar dhe theksoi rëndësinë e vazhdimin të investimeve në forcat e armatosura, për të ndërtuar shoqëri më të forta dhe më të sigurta për të gjithë.

Sekretari i Përgjithshëm theksoi se NATO tashmë ka një qasje globale, por sfidat me të cilat përballemi sot na kërkojnë të shkojmë edhe më tej. Ai theksoi rëndësinë e punës së ngushtë me vendet dhe organizatat me të njëjtin mendim për të mbrojtur vlerat e NATO-s në një botë të konkurrencës globale në rritje. Forumi vjetor CEPA, një konferencë udhëheqëse e sigurisë transatlantike, bashkon vendimarrësit e qeverisë dhe biznesit, me ekspertë të lartë të sigurisë dhe politikave, ku pjesëmarrësit debatojnë për sfidat me të cilat përballlet aleanca transatlantike.

Stoltenberg-Sánchez: Spanja është qendra ndihmëse e NATO-s

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg u takua me Kryeministrin spanjoll Pedro Sánchez të mërkurën (23 shtator 2020) dhe përgëzoi popullin spanjoll për qëndrueshmërinë e tyre gjatë krizës COVID 19. Duke nënvizuar që Spanja “nuk ka qëndruar vetëm” gjatë krizës COVID 19, ai tha se qendra e ndihmës së NATO-s për koordinimin e katastrofave koordinonte ndihmën për Spanjën dhe se aleatët e NATO-s dhanë furnizime mjekësore, duke ndihmuar në lehtësimin e barrës në sistemin spanjoll të kujdesit shëndetësor dhe shpëtimin e jetës. “Unë i nderoj

forcat e armatosura spanjolle që kanë mbështetur përpjekjet civile gjatë pandemisë. Kjo provon edhe një herë rëndësinë e mbajtjes së ushtrive tona të forta”, tha Z. Stoltenberg.

Sekretari i Përgjithshëm falënderoi Kryeministrin për angazhimin e vazhdueshëm të Spanjës në misionet e NATO-s dhe operacionet në Afganistan dhe Irak, si dhe në grupin shumëkombësh të betejës në Letoni dhe Policimin e Ajrit mbi Balltik.

Duke folur për zhvillimet në Mesdheun Lindor, z. Stoltenberg azhurnoi Kryeministrin Sánchez mbi diskutimet e tij të fundit të nivelit

të lartë mbi këtë temë me Ankarën dhe Athinën. Sekretari i Përgjithshëm tha se ai mbetet në kontakt të ngushtë me udhëheqjen greke dhe atë turke dhe mirëpriti mbështetjen e Spanjës për përpjekjet e NATO-s për de-konfliktimin. Duke folur për procesin e reflektimit të NATO-s 2030, z. Stoltenberg tha se “kjo ka të bëjë me mbajtjen e Aleancës sonë të fortë ushtarakisht, duke e bërë atë më të fortë politikisht dhe duke e bërë atë më globale” dhe theksoi se një partneritet i fortë me Bashkimin Evropian është një pjesë e rëndësishme e saj, “sepse forcon aleatët e BE dhe forcon NATO”.

Trupat e NATO-s dhe Finlandës punojnë krah për krah

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg mirëpriti ministrin e Jashtëm finlandez Pekka Haavisto në Selinë e NATO-s për herë të parë të hënën (21 shtator). Sekretari i Përgjithshëm vlerësoi partneritetin e ngushtë midis NATO dhe Finlandës, dhe falënderoi ministrin për kontributet e Finlandës në operacionet dhe stërvitjet e NATO-s. Ai vuri në dukje se trupat e NATO-s dhe Finlandës vazhdojnë të punojnë krah për krah në misionet e NATO-s në Afganistan, Kosovë dhe Irak.

Sekretari i Përgjithshëm dhe Ministri Haavisto diskutuan përfitimet e ndërsjella të partneritetit NATO-Finlandë dhe ranë dakord mbi nevojën për të vazhduar punën ngushtë për një sërë çështjesh, duke përfshirë sigurinë e Detit Baltik dhe luftën kundër kërcënimeve hibride. Sekretari i Përgjithshëm dhe ministri shkëmbyen gjithashtu mendime mbi Bjellorusinë, situatën në Mesdheun Lindor, bashkëpunimin NATO-BE, ndikimin e ndryshimit të klimës në mjedisin e sigurisë dhe zhvillimet në Arktik. Ata shfrytëzuan rastin për të diskutuar procesin e reflektimit të NATO-s 2030 për të forcuar NATO-n. Z. Stoltenberg theksoi se angazhimi me partnerët është i rëndësishëm në këtë proces.

SEKRETARI I PËRGJITHSHËM I NATO-S JENS STOLTENBERG

Turqia dhe Greqia do të zhvillojnë bisedime diplomatike

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Jens Stoltenberg bisedoi të mërkurën (23 shtator 2020) me telefon me Presidentin turk Rexhep Tajip Erdogan për situatën në Mesdheun Lindor. Sekretari i Përgjithshëm përsëriti rëndësinë e dialogut dhe de-përshkallëzimit dhe theksoi se situata duhet të zgjidhet në një frymë solidariteti aleat dhe në përputhje me ligjin ndërkombëtar. Delegacionet ushtarake nga Turqia dhe Greqia janë takuar gjashtë herë në Selinë e NATO-s në Bruksel si pjesë e një iniciative të udhëhequr nga Aleanca për krijimin e mekanizmave të konfliktit për të

parandaluar incidentet dhe aksidentet në det ose në ajër. Sekretari i Përgjithshëm vuri në dukje se është bërë përparim në bisedime, duke theksuar se zhvillimi i mekanizmave të de-konfliktit midis ushtrive është një rol i natyrshëm për NATO-n. Z. Stoltenberg përshëndeti gjithashtu njoftimin se Turqia dhe Greqia do të zhvillojnë bisedime diplomatike eksploruese. Si pjesë e konsultave të tij të rregullta me udhëheqësit nga Turqia dhe Greqia, Sekretari i Përgjithshëm ka biseduar të enjten (24 shtator 2020) me Kryeministrin Grek Kyriakos Mitsotakis.

FORCAT AJRORE AMERIKANE

Katër avionë A-29 Super Tocano për forcat Ajrore Afgane

Këshilltarët e SHBA dhe Koalicionit ofrojnë trajnim, këshilla dhe ndihmë për forcat ajrore afgane nga niveli ministror deri në krahët, grupet dhe nivelet e skuadriljes

SHBA dorëzon katër avionë në Forcën Ajrore Afgane, si pjesë e mbështetjes së vazhdueshme të NATO-s për forcat afgane të sigurisë, më 17 shtator 2020. Shtetet e Bashkuara, si një komb kontribues në Misionin e Mbështetjes së Vendosur të udhëhequr nga NATO, transferuan katër avionë A-29 Super Tucano në Forcën Ajrore Afgane, gjatë një ceremonie në Kabul. “Ndërsa marrim këto aeroplanë, ato janë një mesazh që NATO është e përkushtuar ndaj Forcave Afgane,” tha ministri në detyrë i Mbrojtjes Asadullah Khalid. “Gjatë këtyre kohërave të rëndësishme, ky është një shembull i mirë i bashkëpunimit të tyre të vazhdueshëm dhe tregon se kjo do të vazhdojë deri në mposhtjen e terrorizmit në vend dhe rajon.”

A-29 është aeroplani më i shpejtë dhe më i fuqishëm i forcave ajrore afgane dhe aeroplanët e sulmit në ajër. SHBA deri tani ka siguruar 18 A-29 Forcave Ajrore Afgane që nga viti 2016 dhe planifikon të transferojë një shtesë në shkurt 2021. “Unë ju përgëzoj të gjithëve për pranimin e këtyre aeroplanëve të rinj,” i tha ministri Khalid një asambleje të madhe të pilotëve dhe zyrtarëve të sigurisë. “Shpresoj se ata do të fluturojnë ditë e natë nëse është e nevojshme në mënyrë që të mbrojnë vendin tonë.”

Që nga viti 2007, NATO ka punuar për të rindërtuar dhe modernizuar Forcën Ajrore Afgane, së pari me Forcën Ndërkombëtare të Ndihmës së Sigurisë (ISAF), dhe pastaj nën Misionin e Mbështetjes së Vendosur, i cili filloi në 2015. Këshilltarët e SHBA dhe Koalicionit ofrojnë trajnim, këshilla dhe ndihmë për forcat ajrore afgane nga niveli ministror deri në krahët, grupet dhe nivelet e skuadriljes. “Objektivi i NATO-s në Afganistan ka qenë gjithmonë mohimi i parajsave të sigurta për terrorizmin ndërkombëtar,” tha gjenerallejtënant John Deedrick, komandant i Komandës së

Kombinuar të Sigurisë së Afganistanit për Afganistanin. “Mënyra më e mirë për ta bërë këtë është gjenerimi i for-

cave afgane të sigurisë kompetente, të trajnuara dhe profesionale të cilat mund të ruajnë sigurinë në mënyrë të

pavarur. Ndërsa punojmë drejt paqes, Misioni i Mbështetjes së Vendosur të udhëhequr nga NATO vazhdon të

punojë ngushtë me të gjitha degët e Mbrojtjes Kombëtare dhe Forcave të Sigurisë Afgane.”

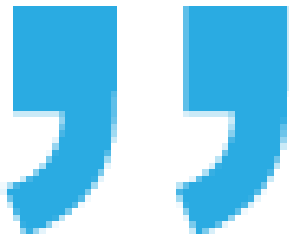
Që nga viti 2015, përpjekjet e modernizimit të Rezolutës së Ndihmës kanë ndihmuar në transformimin e Forcave Ajrore Afgane në disa nga forcat më të afta të sigurisë në Afganistan. Si rezultat i përpjekjeve të këshillimit, mbështetjes dhe ndihmës së udhëhequr nga NATO, Forca Ajrore Afgane tani në mënyrë të pavarur planifikon dhe ekzekuton misionet e logjistikës, furnizimit, ndihmës humanitare, evakuimit të viktimave dhe mbështetjes luftarake. “Edukimi, trajnimi dhe përvoja që Forcat Ajrore Afgane, Ushtria Afgane dhe Forcat tona Speciale kanë fituar në vitet e fundit është unike në rajon,” tha ministri Khalid. “Ndjenja e përkushtimit dhe moralit, e cila është më e rëndësishme se gjithçka, është e fortë tek ushtarët dhe të rinjtë e këtij vendi, dhe ne jemi gjithmonë dëshmitarë të kësaj.” Ministri i Mbrojtjes vuri në dukje përparimet në forcat e sigurisë janë vetëm një pjesë e fitimeve që vendi ka bërë gjatë 19 viteve të fundit përmes bashkëpunimit me bashkësinë ndërkombëtare. “Në dy dekadat e kaluara, ne kemi parë rindërtimin e vendit, arsimimin e të rinjve, pavarësinë e Afganistanit dhe arritje të tjera të tilla si media e lirë që sot po dëshmojmë këtu me disa kamera të pranishme”, tha ministri Khalid. Ai përfshiu rritjen e rolit të grave në ato arritje. “Në dy dekadat e fundit, gratë afgane kanë fluturuar në qiell, janë bërë pilote, mjekë, mësuese, ministre dhe zëvendësmistre dhe ato nuk do të kthehen më në ato ditë të së kaluarës.”

Bashkëpunimi NATO-BE në adresimin e sfidave të sigurisë

Në një takim ballë për ballë të mërkurën (23 Shtator), Sekretari i Përgjithshëm Jens Stoltenberg dhe Zëvendës Presidentja Ekzekutive e Komisionit Evropian Margrethe Vestager theksuan rëndësinë e bashkëpunimit NATO-BE në adresimin e sfidave të sigurisë që dalin nga teknologjitë e reja të tilla si të dhëna, artificiale inteligjencën dhe rrjetet e gjeneratës së ardhshme. Sekretari i Përgjithshëm tha se pandemia COVID-19 e ka bërë partneritetin NATO-BE më të rëndësishme se kurrë, kështu që rritja e rezistencës, përfshirë në fushën dixhitale, është një përparësi si për NATO-n ashtu edhe për BE-në. Zonja Vestager gjithashtu u bashkua me Këshillin e Atlantikut të Veriut për diskutime të mëtejshme mbi sfidat e reja teknologjike.

Objektivi i përbashkët i kësaj iniciative është rritja e bashkëpunimit të mbrojtjes, duke përfshirë bashkimin dhe ndarjen e aftësive mbrojtëse të vendeve anëtare si dhe organizimin e trajnimeve dhe stërvitjeve të përbashkëta. Kosova këtë radhë u ftua së bashku me vendet tjera të Ballkanit Perëndimor, pasi që sesioni i sivjetëm i konferencës u fokusua në identifikimin e rrugëve të mundshme për një dialog të zgjeruar të Politikës së Përbashkët të Sigurisë dhe Mbrojtjes së BE-së.

Kosova në Bashkëpunimin Evropian Qendror të Mbrojtjes (CEDC)

Stërvitje të përbashkëta me aktorë rajonalë dhe evropianë

Bashkëpunimi Evropian Qendror i Mbrojtjes (CEDC) është iniciativë e bashkëpunimit ushtarak i përbërë nga shtetet e Evropës Qendrore të Austrisë, Çekisë, Sllovakisë, Hungarisë, Sllovenisë, Kroacisë dhe Polonisë me status vëzhguesi

Me ftesë të Ministrisë së Mbrojtjes së Sllovenisë, si nikoqir, zv. Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Mbrojtjes së Republikës së Kosovës, Faruk Geci dhe drejtori i Departamentit për Bashkëpunimin Ndërkombëtar dhe Integritet Euroatlantike, kolonel Hasan Hoxha, më 16 shtator 2020, morën pjesë në punimet e Konferencës vjetore të Bashkëpunimit të Mbrojtjes së Evropës Qendrore (The Central European Defence Cooperation-CEDC). Bashkëpunimi Evropian Qendror i Mbrojtjes (CEDC) është iniciativë e bashkëpunimit ushtarak i përbërë nga shtetet e Evropës Qendrore të Austrisë, Republikës Çeke, Sllovakisë, Hungarisë, Sllovenisë dhe Kroacisë dhe Polonisë me status vëzhguesi.

Objektivi i përbashkët i kësaj iniciative është rritja e bashkëpunimit të mbrojtjes, duke përfshirë bashkimin dhe ndarjen e aftësive mbrojtëse të vendeve anëtare si dhe organizimin e trajnimeve dhe stërvitjeve të përbashkëta. Kosova këtë radhë u ftua së bashku me vendet tjera të Ballkanit Perëndimor, pasi që sesioni i sivjetëm i konferencës u fokusua në identifikimin e rrugëve të mundshme për një dialog të zgjeruar të Politikës së Përbashkët të Sigurisë dhe Mbrojtjes së BE-së (Common Security and Defence Policy -CSDP -EU) me vendet e Ballkanit Perëndimor. Brenda kësaj teme u vlerësuan edhe nevojat nga pjesëmarrësit e Ballkanit Perëndimor dhe u

identifikuan format e bashkëpunimit në të ardhmen në formatin CEDC +, me qëllim të ndërtimit të kapaciteteve të partnerëve.

Z. Geci dhe kolonel Hoxha gjatë ekspozesë së tyre, nga perspektiva

e Ministrisë së Mbrojtjes prezantuan sistemin e integruar të menaxhimit të krizës në Kosovë, respektivisht procesin e planifikimit, gatishmërisë dhe ekzekutimit të operacioneve dhe masave anti-covid në kuadër të reagimit të përbashkët ndërinstitucional, me fokus në aftësitë dhe kapacitetet e angazhuara të Ministrisë së Mbrojtjes dhe FSK-së.

Ata vlerësuan lart mbështetjen nga BE dhe vendet e tjera partnere si dhe shprehën gatishmërinë e plotë për bashkëpunim me vendet e rajonit dhe vendet e tjera në ndarjen e përvojave si dhe gatishmërinë për të kontribuar me pjesëmarrje konkrete në operacionet e përbashkëta kundër pandemisë dhe fatkeqësive tjera. Ata nënvizuan nevojën për një dialog të zgjeruar të Politikave të Përbashkët e Sigurisë dhe Mbrojtjes së BE-së me Ballkanin Perëndimor, duke vlerësuar misionet e BE-së dhe të NATO-s në rritjen dhe konsolidimin e sigurisë rajonale. Z.Geci shprehu besimin se Kosova është tashmë në fazën kur mund të ofroj kontributin e saj, veçanërisht në fushën e emergjencave civile dhe gatishmërinë të mbështesë vendet e rajonit në rast krizash. “Tërmeti i vitit të kaluar në Republikën e Shqipërisë dëshmoi nevojën në rritje për bashkëpunim rajonal në reagim të përbashkët dhe Kosova rithekson gatishmërinë për të bashkëpunuar me strukturat e BE-së ose ato rajonale të mbrojtjes për t’i mbështetur ato në raste të emergjencave humanitare” tha ndër të tjera z. Geci. Lidhur me bashkëpunimin me institucionet e mbrojtjes së BE-së, z. Geci theksoi se Kosova i jep përparësi anëtarësimit në BE dhe natyrisht, Ministria e Mbrojtjes, si të gjitha institucionet e tjera të Republikës së Kosovës, synon të zhvillojë dhe përfajtojë bazën ligjore me atë të BE-së, krahas vazhdimit të ndërveprimit brenda Politikës së Përbashkët të Sigurisë dhe Mbrojtjes. Bashkëpunimin në të ardhmen në formatin CEDC + me qëllim të ndërtimit të kapaciteteve të partnerëve të Ballkanit Perëndimor, përfaqësuesit tanë e vlerësuan shumë të rëndësishëm krahas mbështetjes për ndërtimin e aftësive dhe kapaciteteve të FSK-së në këtë kontekst si dhe zhvillimin e stërvitjeve të përbashkëta me aktorë rajonalë dhe evropianë. Prezantimi i z. Geci dhe kolonel Hoxhës, u përcollën me interesim dhe u vlerësuan lart nga ana e pjesëmarrësve. Për shkak të kufizimeve të krijuara nga masat anti-covid, konferenca u realizua përmes platformës së video-konferencës.

mbrojtjes për t’i mbështetur ato në raste të emergjencave humanitare” tha ndër të tjera z. Geci. Lidhur me bashkëpunimin me institucionet e mbrojtjes së BE-së, z. Geci theksoi se Kosova i jep përparësi anëtarësimit në BE dhe natyrisht, Ministria e Mbrojtjes, si të gjitha institucionet e tjera të Republikës së Kosovës, synon të zhvillojë dhe përfajtojë bazën ligjore me atë të BE-së, krahas vazhdimit të ndërveprimit brenda Politikës së Përbashkët të Sigurisë dhe Mbrojtjes. Bashkëpunimin në të ardhmen në formatin CEDC + me qëllim të ndërtimit të kapaciteteve të partnerëve të Ballkanit Perëndimor, përfaqësuesit tanë e vlerësuan shumë të rëndësishëm krahas mbështetjes për ndërtimin e aftësive dhe kapaciteteve të FSK-së në këtë kontekst si dhe zhvillimin e stërvitjeve të përbashkëta me aktorë rajonalë dhe evropianë. Prezantimi i z. Geci dhe kolonel Hoxhës, u përcollën me interesim dhe u vlerësuan lart nga ana e pjesëmarrësve. Për shkak të kufizimeve të krijuara nga masat anti-covid, konferenca u realizua përmes platformës së video-konferencës.

Bashkërendim për realizimin e detyrave kushtetuese dhe ligjore

Në ambientet e Parlamentit të Republikës së Kosovës, më 16 shtator 2020, është mbajtur ceremonia e nënshkrimit të marrëveshjes bilaterale ndërmjet Ministrisë së Mbrojtjes dhe Kuvendit të Republikës së Kosovës. Në prani të komandantit të FSK-së gjeneralitënant Rrahman Rama dhe autoriteteve tjera të larta nga dy institucionet respektive, marrëveshjen përkatëse të bashkëpunimit e nënshkruan ministri i Mbrojtjes, Anton Quni dhe kryetarja e Kuvendit të Republikës së Kosovës, Vjosa Osmani-Sadriu. Sipas kësaj marrëveshjeje, ministri i Mbrojtjes në koordinim me komandantin e FSK-së emëron oficerin/zyrtarin ndërlidhës legjislativ në mes Ministrisë së Mbrojtjes dhe Kuvendit të Republikës së Kosovës, me qëllim të rritjes së bashkërendimit dhe komunikimit në përbushjen dhe realizimin e detyrave kushtetuese dhe ligjore. Pas nënshkrimit të kësaj marrëveshjeje, kryetarja Osmani, ministri Quni dhe gjeneral Rama, shprehën gatishmërinë për bashkëpunim të mëtejshëm në të gjitha fushat e interesit të ndërsjellë. Në përmbyllje të ceremonisë, ministri Quni prezantoi para kryetares Osmani, oficerin ndërlidhës, kapiten Manushaqe Nura. Në ceremoninë përkatëse morën pjesë edhe këshilltari i ministrit të Mbrojtjes, Demokrat Gjocaj, këshilltari ushtarak i komandantit të FSK-së, nënkolonel Berat Shala, drejtori i Departamenti ligjor në Ministrinë e Mbrojtjes, Krenare Dërmaku-Sogajeva, dhe këshilltar legjislativ nga SHBA, Katherine Barton.

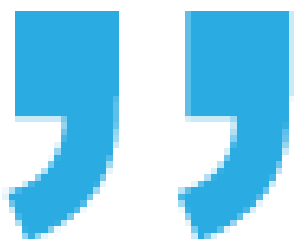
ceremoninë përkatëse morën pjesë edhe këshilltari i ministrit të Mbrojtjes, Demokrat Gjocaj, këshilltari ushtarak i komandantit të FSK-së, nënkolonel Berat Shala, drejtori i Departamenti ligjor në Ministrinë e Mbrojtjes, Krenare Dërmaku-Sogajeva, dhe këshilltar legjislativ nga SHBA, Katherine Barton.

Operacioni i kërkim-shpëtimit, evakuohen katër persona

Njësisë e Kërkim-Shpëtimit e Gardës Kombëtare të FSK-së ka realizuar me sukses operacionin e kërkim-shpëtimit malor në fshatin Drelaj të Rugovës së Pejës. Operacioni, në kushte nate dhe terren të vështirë, u zhvillua, duke filluar mbrëmë prej orës 23 e duke përfunduar suksesshëm në orët e hershme të mëngjesit me kërkimin, shpëtimin dhe evakuimin e katër personave. Personat e shpëtuar ishin pjesëtarë të Shoqatës Alpiniste “Gjeravica”, njëri prej të cilëve ishte i lënduar e të cilit iu ofrua trajtimi fushor mjekësor dhe evakuimin profesional. Njësisë e FSK-së, operacionin e realizoi në koordinim me njësitë e Policisë së Kosovës, Zjarrfikësit Lokal, ndërsa evakuimin e personave e ka bërë në bashkëpunim me Shoqatën e Kërkim -Shpëtimit Malor “Peja”. Angazhimi vetmohues dhe profesionalizimi i lartë i pjestarëve të njësisë të Kërkim-Shpëtimit të FSK-së, si edhe njësive tjera, dëshmojnë në çdo kohë, në çdo vend dhe në çdo situatë në shërbim të qytetarëve tanë.

Pas një konference virtuale të ndjekur nga Komandantët e Përgjithshëm Aleatë në Evropë dhe Fuqitë Aleate për Transformimin, gjeneralët Todd Waters dhe Andre Lana, Presidenti Sir Stuart Peach drejtoi takimin. Kjo është pjesëmarrja e dytë e Shefit të Shtabit të Përgjithshëm, Gjeneral Lejtnant Vasko Gjurginovski, në takimin e Asamblesë së Përgjithshme të NATO-s pas anëtarësimit të plotë të Maqedonisë së Veriut në Aleancë.

Komitetit Ushtarak të NATO-s (KP)

Gjeneral Gjurginovski në takimin e Shefave të Shtabit të Përgjithshëm

Shefat e Shtabit të 30 vendeve diskutuan operacionet dhe misionet e NATO-s, politikat e mbrojtjes dhe konceptin e Aleancës

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm, Gjeneral Lejtnant Vasko Gjurginovski, më 18 shtator 2020, mori pjesë në takimin e rregullt të Komitetit Ushtarak të NATO-s (KP), në formatin e Shefave të Shtabit të Përgjithshëm, i cili u mbajt përmes një lidhjeje të sigurt telekonferencë për shkak të situatës me "Covid 19".

Gjatë një takimi të organit më të lartë këshillimor ushtarak të Aleancës, kryesuar nga Shefi i Shtabit të Forcave Ajrore Sir Stuart Peach, Shefat e Shtabit të 30 vendeve diskutuan operacionet dhe misionet e NATO-s, politikat e mbrojtjes dhe mbrojtjen e mëtejshme. koncepti i Aleancës.

Pas një konference virtuale të

ndjekur nga Komandantët e Përgjithshëm Aleatë në Evropë dhe Fuqitë Aleate për Transformimin, gjeneralët Todd Waters dhe Andre Lana, Presidenti Sir Stuart Peach drejtoi takimin.

Kjo është pjesëmarrja e dytë e Shefit të Shtabit të Përgjithshëm, Gjeneral Lejtnant Vasko Gjurginovski, në takimin e Asamblesë së Përgjithshme të NATO-s pas anëtarësimit të plotë të Maqedonisë së Veriut në Aleancë. Komiteti Ushtarak në nivelin e Shefave të Shtabit zhvillon dy takime të rregullta gjatë vitit dhe takohet një herë në vit në një Shtet Anëtar aleat.

cinovski, në takimin e Asamblesë së Përgjithshme të NATO-s pas anëtarësimit të plotë të Maqedonisë së Veriut në Aleancë. Komiteti Ushtarak në nivelin e Shefave të Shtabit zhvillon dy takime të rregullta gjatë vitit dhe takohet një herë në vit në një Shtet Anëtar aleat.

KAZERMA "ILINDEN"

Armata shtohen me 70 ushtarë të rinj profesionistë

Numri i përgjithshëm i ushtarëve të sapo rekrutuar në tre vitet e fundit është 630

“Armata evoluon, forcohet dhe më e rëndësishmja siç e shohim Armata jonë ripërtërihet. “Sot ju bëheni pjesë e institucionit më të vlerësuar, më të respektuar dhe me besimin më të madh në vendin tonë.” tha ministrja e Mbrojtjes Radmilla Shekerinska në pranimin e 70 ushtarëve të rinj profesionistë në kazemat “Ilinden”.

Shekerinska theksoi se investimet në Armatë në tre vitet e fundit kanë kontribuar për herë të parë, pas shumë viteve, të ketë interes jashtëzakonisht të lartë. “Për herë të parë, ne kishim 750 kandidatë për 70 pozicione për ushtarë – praktikisht 10 kandidatë për secilën pozitë. “Kjo tregon se investimi ynë në institucion, në kushte dhe pajisje më të mira, tashmë vihet re nga të gjithë,” tha ministrja. Ministria informoi se në ditët në

vijim do të shpallet një konkurs i ri për pranimin e 200 ushtarëve të tjerë profesionistë, të cilët përveç se do të ripërtërijnë Armatën, do të krijojnë një kapacitet të ri në të cilin Armata dhe Ministria do të investojnë.

„Anëtarësimi në NATO, ardhja e Brigadës së Evropës Juglindore, pajisje të reja dhe rritje të pagave në Armatë, kontributi në gjendjen e jashtëzakonshme, pozicioni drejtues në transparencë

dhe besimi i qytetarëve, e bënë vitin 2020 një vit të suksesshëm në fushën e mbrojtjes,” tha Shekerinska.

Në ceremoninë me rastin e pranimin të ushtarëve të rinj morën pjesë Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Armatës, Vasko Gjurginovski dhe komandanti i kazermës “Ilinden”. Me pranimin e 70 ushtarëve, numri i përgjithshëm i ushtarëve të sapo rekrutuar në tre vitet e fundit është 630.

Kazerma “Ilinden” në Shkup me objekte të rinovuara

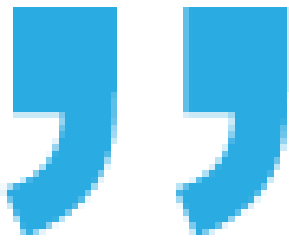
Pas lëshimit në përdorim të ndërtesës së rinovuar dhe modernizuar në kazemat në Kumanovë, nga nëntori edhe disa njësi të Armatës në kazemat “Ilinden” në Shkup do të zhvendosen në ndërtesat e rinovuara në rrethin e kësaj kazeme. Batalioni për Nderime, Garda Popullore, Batalioni i Renxherëve, Batalioni për Lidhje dhe Batalioni i Tretë i Logjistikës do të vendosen në dy ndërtesa plotësisht të rinovuara në këtë kazermë.

Ministrja Radmilla Shekerinska dhe Shefi i Shtabit të Përgjithshëm, Gjeneral Vasko Gjurginovski inspektuan rinovimin e ob-

jekteve. Në inspektim, ministrja Shekerinska u njoh me procesin e rindërtimit dhe ndërhyrjet shoqëruese që do të ndërmerren në mënyrë që pjesëtarët e Armatës që do të punojnë në këto objekte të kenë të gjitha kushtet e nevojshme për funksionimin. Për momentin, këto dy ndërtesa janë në një fazë të përparuar të rinovimit, dhe për disa ditë një ndërtesë tjetër në të njëjtën kazermë do të fillojë të rinovohet. Rindërtimi përfshin vendosjen e instalimeve të reja elektrike, hidraulike dhe ngrohëse. Dyshmetë, dritaret dhe dyert zëvendësohen, instalohet një fasadë e re me efikasitet energjetik, struktura e kulmit zëvendësohet dhe vendosen trotuare të reja rreth ndërtesave. Vetëm një muaj më parë, në zonën e kazermës “Boro Menkov” në Kumanovë, u vu në përdorim një ndërtesë plotësisht e rinovuar dhe e modernizuar sipas standardeve të NATO-s, e cila përdoret nga Brigada e Evropës Juglindore nikoqir i së cilës është Republika e Maqedonisë së Veriut. Ndërtesa e shkatërruar u shndërrua në një ndërtesë të bukur funksionale në kohë rekord, për të cilën Ministria e Mbrojtjes mori lavdata nga ekipi komandues i Brigadës.

Ministri i Mbrojtjes, Predrag Bošković, tha se ishte një kënaqësi e madhe të isha në aeroport dhe të shikoja në veprim se çfarë ishte bërë në katër vitet e mëparshme. Unë falënderoj të gjithë, para së gjithash anëtarët e Ushtrisë së Malit të Zi për qëndrimin e tyre të përkushtuar për të ndërtuar ushtrinë në një mënyrë cilësore dhe moderne, si dhe të gjithë ata që arritën të kompensojnë atë që ishte një dekadë e gjatë në modernizimin në një kohë shumë të shkurtër.

Helikopteri “BELL 505 Jet Ranger X”, prodhim i Kompanisë Kanadeze “CCC”

Një helikopter i ri për Forcat Ajrore të Ushtrisë së Malit të Zi, BELL 505 Jet Ranger X, zbarkoi me 15 shtator 2020, në aeroportin ushtarak “Knjaz Danilo” në Podgoricë. Ky është një avion modern, i pajisur me teknologjinë më të fundit.

Me atë rast, Ministri i Mbrojtjes, Predrag Bošković, tha se ishte një kënaqësi e madhe të isha në aeroport dhe të shikoja në veprim se çfarë ishte bërë në katër vitet e mëparshme. “Unë falënderoj të gjithë, para së gjithash anëtarët e Ushtrisë së Malit të Zi për qëndrimin e tyre të përkushtuar për të ndërtuar ushtrinë në një mënyrë cilësore dhe moderne, si dhe të gjithë ata që arritën të kompensojnë atë që ishte një dekadë e gjatë në modernizimin në një kohë shumë të shkurtër. Mirënjohje për partnerët që dhanë një kontribut të pamatshëm që sot mund të themi se ushtria malazeze si nga ana materiale ashtu edhe nga ana organizative duket dukshëm ndryshe nga katër vjet më parë”, tha Boskovic dhe shtoi se pa ndihmën dhe ekspertizën e tyre, kjo nuk do të ishte e mundur të bëhej në mënyrë efektive dhe afatshkurtër.

Ministri gjithashtu kujtoi atë që Qeveria e Malit të Zi ka bërë kur bëhet fjalë për forcat tona të armatosura, dhe që i referohet rikthimit të reputacionit të profesionit ushtarak në Malin e Zi. Kjo mbështetet nga fakti që VCG është institucioni më i besuar në vend.

“Vetëm në katër vitet e fundit, qeveria ka investuar mbi 120 milion euro për modernizimin e forcave të armatosura. Ne kemi investuar mbi 30 milion euro për tre helikopterë BELL 412. Për dy helikopterë BELL 505 dhe dy të tjerë të parashikuar në dokumentet strategjike, janë planifikuar 6 milion euro, ndërsa për automjetet e blinduara është caktuar 70 milion euro. Për rindërtimin e fondeve të caktuara që kishim në zotërim, para së gjithash dua të them Marinën, u ndanë disa miliona euro”,

Forca ajrore paiset me helikopterin kanadez “BELL 505 Jet Ranger X”

Me një shpejtësi prej 232 km/orë dhe një ngarkesë prej 680 kg, “BELL 505 Jet Ranger X” është krijuar për të qenë i sigurt dhe i lehtë për të fluturuar

tha Boshković dhe theksoi se fokusi nuk ishte vetëm në modernizimin e forcave të armatosura. “Ne kemi punuar me zell për të krijuar parakushte për të mos u turpëruar nga aspekti i statusit shoqëror pas mbarimit të mandatit, për gjithçka që është bërë për secilin anëtar të forcave të armatosura malazeze në fushën e një organizimi më të mirë, duke mundësuar përparim, si dhe çështje të strehimit. E gjithë kjo tregon se kemi pasur një mandat të suksesshëm”, tha Bošković.

Ministri tha se shpresonte që Ministria e Mbrojtjes të operojë në përputhje me parimet Evropiane dhe Euro-Atlan-

tike, se do të merre pjesë në mënyrë të barabartë, si më parë, në misionet dhe operacionet ndërkombëtare, në mënyrë që të kontribuojë në zbatimin e paqes dhe sigurisë në botë. Bosković falënderoi të gjithë, duke shpresuar se tre helikopterët e tjerë BELL do të vijnë në Malin e Zi, siç parashikohet nga dokumentet strategjike-një në fillim të vitit të ardhshëm dhe dy të tjerë pas përfundimit të procedurave administrative në 2021.

Në dorëzimin e helikopterit morën pjesë gjithashtu Shefi i Shtabit të Ushtrisë së Malit të Zi, Gjeneral Major Dragutin Dakic, Komandanti i Forcës

Ajrore të Ushtrisë së Malit të Zi, Nënkolonel Bojan Blagojevic dhe bashkëpunëtorë, Ambasadorja Kanadeze në Malin e Zi Kathleen Chaba, Zëvendës Ambasadori i SHBA Chris Carber dhe përfaqësuesit e BELL.

Helikopteri fluturoi nga Praga, ku testimi teknik përfundoi në korrik. Me një shpejtësi prej 232 km/orë dhe një ngarkesë prej 680 kg, BELL 505 është krijuar për të qenë i sigurt dhe i lehtë për t’u fluturuar. Dizajni vendos sigurinë, performancën dhe përbalueshmërinë, duke kombinuar sistemet e provës me teknologji të përparuar dhe një pamje të hijshme dhe moderne.

BELL 505, sipas ekspertëve kryesorë nga ajo kompani, është një sukses i madh në Evropë dhe ne pjesë të tjera të botës. Avioni ka një kabinë të teknologjisë së lartë dhe një dizajn fleksibël të kabinës, gjë që e bën atë jashtëzakonisht me kosto konkurruese dhe të aftë për të gjitha sfidat.

Kujtojmë, se Ministria e Mbrojtjes në fillim të vitit nënshkroi një kontratë ndërshtetërore për furnizimin e dy helikopterëve BELL 505 Jet Ranger X, me Kompaninë Tregtare Kanadeze “CCC”. Helikopteri i dytë duhet të mbërrijë në Malin e Zi në fillim të vitit 2021. Vlera totale e prokurimit është 3,267,234.77 euro. Pjesë e kontratës është trajnimi i tre pilotëve të Forcave Ajrore të Ushtrisë Malazeze që e përfunduan atë në Francë, si dhe trajnimi i dy inxhinierëve aeronautikë dhe tre teknikëve në Pragë. Me atë rast, në aeroportin ushtarak “Knjaz Danilo” u shfaq videoja ‘Mjeshttrat e Qiellit të Malit të Zi’, në të cilën flasin për profesionin e tyre fisnik, i cili është ëndrra e shumë fëmijëve. Tre pilotët e Forcave Ajrore, Bojan Popadić, Jovan Radeta dhe Darko Pavlović, kujtuan fillimet dhe sfidat e tyre, por gjithashtu folën për dashurinë e tyre të madhe për atë profesion.

MISIONI I NATO-S, “MBËSHTETJA E VËRTETË”, NË AFGANISTAN

Ushtria malazeze përfundon misionin e vet në Afganistan

Që nga viti 2010, mbi 550 anëtarë të Ushtrisë Malazeze morën pjesë në misionin ISAF- “Mbështetja e Vërtetë” në Afganistan

Anëtarët e kontigjentit XII të Ushtrisë së Malit të Zi u kthyen nga misioni “Mbështetja e Vërtetë”, në Afganistan. Kthimi i 30 anëtarëve të ushtrisë malazeze do të thotë gjithashtu tërheqje e trupave nga ai vend dhe fundi i pjesëmarrjes së Malit të Zi, i cili filloi në 2015.

Anëtarët e kontigjentit XII kaluan të gjitha procedurat e dekontaminimit, për të cilat ngarkohet shërbimi i mbrojtjes kimike, biologjike, radiologjike, bërthamore (HBRNO). Pas kësaj, ata u vendosën në një karantinë katërmëdhjetë ditore, ku u organizua një ekzaminim i përgjith-

shëm shëndetësor. Mbi 550 anëtarë të Ushtrisë Malazeze kanë marrë pjesë në ISAF dhe “Mbështetja e Vërtetë”, dy misionet më të rëndësishme ndërkombëtare, në dhjetë vitet e fundit, gjë që është jashtëzakonisht e rëndësishme për një vend që ka mbështetur popullin Afgan në rrugën e paqes dhe stabilitetit.

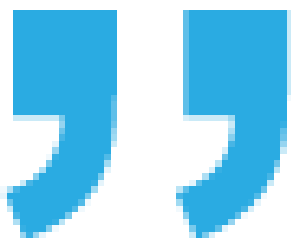
Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë, Gjeneral Major Dragutin Dakic, falënderoi të gjithë anëtarët dhe tha se ai ishte krenar, sepse të gjitha detyrat u kryen me sukses, profesionalisht dhe me nder. “Kontingjenti XII, i cili është gjithashtu i fundit brenda misionit “Mbështetja e Vërtetë”, jus-

tifikoi imazhin e krijuar të ushtarit tonë në mjedisin ndërkombëtar. Ata kanë punuar me perkushtim që nga viti 2010, kur Mali i Zi u bë pjesë e Forcës Ndërkombëtare të Ndihmës së Sigurisë (ISAF). Sigurisht, përvoja e fituar nga të gjithë anëtarët e ushtrisë që morën pjesë në këto misione është gjithashtu e vlefshme, e cila forcon të gjithë VCG”, tha Dakic. Falënderimet dhe njohjet e shumta të vendeve partnere flasin në favor të kësaj. Këtu duhet shtuar marrëdhënia miqësore me popullsinë vendase, së cilës ushtarët malazezë kanë qenë gjithmonë në shërbim të tyre.

Gjeneral Major Dragutin Dakic në Komitetin Ushtarak të NATO-s

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Ushtrisë së Malit të Zi, Gjeneral Major Dragutin Dakic, mori pjesë në seancën e Komitetit Ushtarak të NATO-s në formatin e Shefit të Shtabit të Përgjithshëm, i cili është organi më i lartë ushtarak i Aleancës. Komiteti i Shefave të Shtabit të Përgjithshëm u mbajt edhe këtë herë online, gjë që kushtëzohet nga situata në lidhje me koronavirusin. Kështu, në seancë, kryetarët e bashkive diskutuan krizën COVID 19, sa ndikon në mundësitë aleate, si dhe mësimet e nxjerra në situatën e re. Gjithashtu, u fol për operacione, misione, antiterorizëm dhe aktivitete të tjera të kryera nga NATO. Gjatë diskutimit, shefat e ushtrive të vendeve antare të NATO-s folën gjithashtu për konceptin për parandalimin dhe mbrojtjen e zonës Euro-Atlantike dhe konceptin e luftës, i cili rezultoi nga strategjia e re ushtarake e NATO-s, dhe e cila do t’u mundësojë komandantëve të NATO-s të reagojnë në kohën e duhur në mjediset që ndryshojnë sigurinë. Komiteti Ushtarak i Shefave të Shtabit takohet për të përcaktuar detyrat në lidhje me operacionet dhe misionet e NATO-s dhe për të siguruar rekomandime ushtarake për Këshillin e Atlantikut të Veriut (NAC) në lidhje me adresimin e sfidave globale të sigurisë.

Trajnimi ndërkombëtar i fluturimit “Hirushja Thrakiane-2020” u mbajt nga 14 deri më 25 Shtator 2020. Fluturimet e përbashkëta përfshinin 11 lloje avionësh nga forcat ajrore të Greqisë, Kanadasë, Rumanisë dhe Shteteve të Bashkuara. Tre lloje të sistemeve të raketave anti-ajrore nga Ushtria Bullgare morrën pjesë gjithashtu në trajnim. Pritësi i trajnimit të përbashkët ishte Forca Ajrore Bullgare.

STËRVITJA “HIRUSHJA THRAKIANE-2020”

Avionët amerikanë F-16 zbarkuan në aeroportin “Graf Ignatievo”

Stërvitja “Hirushja Thrakiane-2020” u realizua në hapësirën ajrore të Bullgarisë duke operuar nga 7 aeroporte ushtarake në territoret e Bullgarisë, Greqisë dhe Rumanisë

Gjashtë avionë luftarakë F-16 nga krahu i 31-të i Forcës Ajrore të SHBA në Evropë u zhvendosën me sukses më 18 Shtator, nga Baza Ajrore “Aviano”-Itali, në Bazën Ajrore “Graf Ignatievo”-Bullgari. Ata u përfshinë në zbatimin e detyrave të përbashkëta me pjesëmarrësit në stërvitjen e fluturimit “Hirushja Thrakiane-2020”.

Trajnimi ndërkombëtar i fluturimit “Hirushja Thrakiane-2020” u mbajt nga 14 deri më 25 Shtator 2020. Fluturimet e përbashkëta përfshinin 11 lloje avionësh nga forcat ajrore të Greqisë, Kanadasë, Rumanisë dhe Shteteve të Bashkuara. Tre lloje të sistemeve të raketave anti-ajrore nga Ushtria Bullgare morrën pjesë gjithashtu në trajnim. Pritësi i trajnimit të përbashkët ishte Forca Ajrore Bullgare. Pjesëmarrësit kryen një gamë të gjerë detyrash të përbashkëta në hapësirën ajrore Bullgare dhe operuan nga 7 aeroporte ushtarake në territoret e Bullgarisë, Greqisë dhe Rumanisë. Koordinimi dhe menaxhimi i përgjithshëm i fluturimeve u krye nga territori bullgar së bashku me përfaqësuesit e vendeve pjesëmarrëse. Drejtuesi i stërvitjes së fluturimit në ann Bullgare është komandanti i Bazës Ajrore “Graf Ignatievo”, Gjeneral Brigade Dimitar Petrov. Nga pala bullgare, morën pjesë avione luftarake MiG-29, njësi stërvitore dhe luftarake L-39 nga baza ajrore “Graf Ignatievo”, helikopterë Mi-24 dhe AS-532 Cougar nga baza ajrore “Krumovo”. Forca Ajrore Mbretërore Kanadeze operon me avione luftarake

F-18. Avionet luftarake nga Forcat Ajrore Rumanë dhe Greke, F-16 dhe MiG-21 kryejnë fluturime ngritjeje dhe uljeje nga bazat e tyre për ven-

dosjen e përhershme. Qëllimi ishte të përmirësojë aftësinë e Forcave Ajrore për të punuar në një format koalicioni dhe për të siguruar stabilitet dhe siguri

në një rajon strategjik të Aleancës të Evropës Juglindore. Forca Ajrore Bullgare do të rrisë stërvitjen e saj për të përmbushur detyrimet e saj për

të siguruar sovranitetin dhe integritetin territorial të vendit tonë, si dhe për të dhënë një kontribut të plotë në sistemin e sigurisë kolektive të Aleancës.

Konferencë për stërvitjen “Poseidon-2020”

Do të marrin pjesë në stërvitje anijet nga marinat e Bullgarisë, Rumanisë, Greqisë, Spanjës, Italisë, Turqisë dhe Francës

Marina e Bullgarisë do të presë stërvitjen e veprim-it ndaj minave “Poseidon-2020” Një konferencë përfundimtare koordinuese e stërvitjes së veprimit të minave Bullgaro-Rumunë “Poseidon-2020” u mbajt më 17 Shtator 2020, në Selinë e Flotiljes së anijeve luftarake dhe anijeve mbështetëse-Marinës në përputhje me masat anti-epidemike. Ushtrimi është tradicional në partneritetin midis forcave të veprimit të minave të Bullgarisë dhe Rumanisë. Edicioni tjetër vjetor është planifikuar për në fund të tetorit dhe do të organizohet nga qyteti i Burgas. Anijet nga Grupi i Dytë i Përhershëm i Minave të NATO-s (SNMCMG2) do të marrin pjesë gjithashtu në stërvitje.

Konferenca diskutoi çështje që lidhen me zhvillimin e veprimeve në det, që synojnë ngritjen e nivelit të trajnimit të personelit të flotiljes në planifikimin dhe kryerjen e veprimit të minave në një format koalicioni. Veprimi Bullgaro-Rumun është planifikuar dhe do të drejtohet nga

standardet dhe procedurat e NATO-s. Selia për kontrollin e stërvitjes do të vendoset në Stacionin Bazë-Burgas nga Flotilla e anijeve luftarake dhe anijeve mbështetëse. Anijet nga marinat e Bullgarisë, Rumanisë, Greqisë, Spanjës, Italisë, Turqisë dhe Francës do të marrin pjesë në stërvitje.

Do forcojmë angazhimin në NATO, Detin e Zi dhe Kosovë

Shefi i Mbrojtjes admiral Emill Eftimov ripohoi zbatimin e angazhimeve të Bullgarisë për pjesëmarrjen e NATO-s në Afganistan, Irak, Kosovë dhe Detin Mesdhe. Para Komitetit Ushtarak të Aleancës në një video-mbledhje Eftimov tha se pas transformimit të filluar të misionit në Afganistan Bullgaria do të rritë angazhimet e veta sa i përket operacionit në Kosovë. Admirali nënvizoi rëndësinë që kanë për Bullgarinë siguria dhe stabiliteti në regionin e Detit të Zi dhe në Ballkanin Perëndimor. Ai e vuri theksin te gatishmëria e vendit që të jetë mikpritës i funksionit regional koordinues të NATO-s për Detin e Zi, i cili të zbatohet nga qendra jonë kombëtare koordinuese ushtarako-detare.

Legjionet: Shtylla e fuqisë ushtarake të Perandorisë Romake

Nuk ka asnjë dyshim se historia e gjatë dhe madhështore e Romës, ishte në një masë të madhe e varur nga ushtria e saj e fortë dhe shumë e zhvilluar për kohën. Që nga shfaqja e saj më e hershme, përgjatë Mbretërisë, Republikës dhe Perandorisë Romake, sukseset e Romës diktoheshin gjithnjë nga aftësia dhe madhësia e ushtrisë së saj.

Dhe zhvillimi më i rëndësishëm i asaj ushtrie ishin legjionet romake. Nga Britania dhe Galia, deri në Siri dhe Egjipt, zgjerimi i Romës u ndërtua duke u bazuar pikërisht tek fuqia e legjioneve romake. Për disa qytetarë të Romës së lashtë, karriera e një ushtari brenda një legjioni ishte një burim i sigurt i të ardhurave.

Për të tjerët, ajo ishte një shkallë drejt suksesit dhe famës, nëpërmjet së cilës mund të fitohej edhe një titull perandori. Historia na ka treguar se legjionet romake përfaqësonin pjesën kryesore të të gjitha sukseseve por edhe disfatave të Romës.

Termi “legjion”, është bërë një fjalë shumë e zakonshme për të gjithë ne, por rrallë ndalemi për të parë kuptimin e tij origjinal. Në latinisht, “legjion” ose legio, tregon një rekrutim ushtarak, dhe buron nga fjala ‘legere’ që do të thotë “të zgjedhësh”.

Historia e hershme e Romës nuk është shumë e qartë për sa i përket periudhave të mëvonshme të zhvillimit të kësaj njësie. Deri në fundin e shekullit II Para Erës Sonë, shumica e legjioneve ishin të ndarë në grupe prej 100 ushtarësh, të quajtur centurionë.

Për qëllime ushtarake, centurionët mund të grupoheshin bashkë për të formuar një forcë të disiplinuar dhe të frikshme. Është e qartë se që nga fillimet e Romës, udhëheqësit romakë i kushtuan një vëmendje të madhe forcave të armatosura.

Ata ishin të vetëdijshëm për rëndësinë që një ushtri e fortë kishte në politikë dhe diplomaci. Për këtë arsye, shërbimi në ushtrinë e Romës u “reklamua” si një detyrë jetike dhe si një tipar dallues i çdo qytetari të aftë dhe të nderuar të Romës.

Legjionet romake spikatën në periudhën e Republikës Romake. Me kalimin e çdo dekade, ushtria romake u përfshirë gjithnjë e më shpesh në fushata më të mëdha ushtarake. Roma i zgjeroi kufijtë e saj më shpesh përmes luftërave, ndaj ushtria e saj u zhvillua dhe u rrit me shpejtësi.

Në fillimet e Republikës e gjithë ushtria romake ishte ndarë në dy legjione. Në këtë mënyrë, secili nga dy konsujt në detyrë mund të kontrollonte njërin nga legjionet. Struktura ndryshoi shpejt kur në vitin 494 Para Krishtit ndryshoi një

numër shumë më i madh ushtarësh dhe legjionesh.

Zgjerimi i legjioneve të ushtrisë romake në atë vit ndodhi gjatë diktaturës së Manius Valerius Maksimus. Nën sundimin e tij u urdhërua “shkëputja e parë e plebenjve” dhe 3 fiset fqinje me Romën u ngritën në revoltë. Për t’u përballur me rebelët Volsci, Aequi, dhe Sabines, diktatori ngriti dhjetë legjione, me afro 45.000 ushtarë.

Ishte hera e parë që një numër kaq i madh burrash u rekrutuan për ushtrinë romake. Për pasojë, legjionet romake u shndërruan në një organizatë efektive dhe të besueshme ushtarake. Por legjionet u formuan vetëm për një kohë të shkurtër. Në fillim ishin 4 legjione gjatë epokës së Republikës, dhe kur një fushatë e re ushtarake apo një kërcënim kërkonte një numër më të madh burrash, u ngritën legjione të tjera sipas nevojës.

Kjo metodë rekrutimi mund të konsiderohet si një mënyrë efikase dhe e përballueshme për të strukturuar një ushtri, pa pasur nevojë të paguash për ushtarë shtesë në kohë paqeje. Llojet e njësive ushtarake në një legjion ndryshonin sipas periudhave të historisë së Romës, por edhe

sipas evoluimit të metodave të luftës përgjatë shekujve.

Në fillim, fokusimi më i madh ishte tek kalorësia. E njohur në Romë si Equites, kalorësia cilësohej si më prestigjiozja dhe vdekjeprurësja nga të gjitha njësitë. Vendet në këtë njësi ishin të rezervuara për të rinjtë e shquar të shtresës së lartë të Romës, si një mënyrë për t’u ngritur në karrierë si në qarqet politike ashtu edhe ushtarake.

Pozicionet në njësitë e këmbësorisë së lehtë, ose Velites, u lieshin banorëve të shtresave të varfra të Romës, dhe ato përbënin pjesën më madhe të legjioneve të hershme. Meqë ushtarët romakë ishin përgjegjës për pajisjen e tyre me armë, Velites nuk kishin mundësi të blinin pajisjet e duhura.

Këmbësoria e lehtë e Romës ishte e shkëlqyer në betejë. Ajo luftonte, duke u mbështetur tek shtizat e lehta, dhe ndihmoheshin nga pjesa më e madhe e një legjioni, këmbësoria e armatosur rëndë. Këta të fundit do të ishin gradualisht një pjesë thelbësore e legjionit.

Këmbësoria e rëndë përbëhej kryesisht nga qytetarë që nuk ishin as shumë të pasur por as të varfër, pra në thelb ishin “shtresa

e mesme”. Duke qenë grupimi më i madh në një legjion, këmbësoria e rëndë klasifikohet sipas përvojës.

Triari ishin veteranët, që ishin më të besuarit, të testuar në shumë betejë, dhe që për këtë arsye përdorreshin për situatat më ekstreme. Principes ishin në rreshtin e dytë, dhe kishin një përvojë modeste në luftime. Pastaj vinin Hastati, një grupim që përbëhej nga rekrutë të rinj pa përvojë.

Legjionet e Romës u riorganizuan shumë mirë gjatë Reformave Mariane në periudhën e vonë të Republikës. Pas tyre, një legjion numëronte rreth 4500 burra në total. Ai përbëhej nga 10 grupe, 1 kohortë, 4 para kryesore dhe 9 kohorta të tjera të zakonshmet, me 500 ushtarë shtesë nga kalorësia.

Kjo strukturë ishte shumë efektive dhe e lehtë për t’u manovruar në terren. Dhe ishin këto përparësi strategjike që i bënë legjionet romake më superiore sesa njësitë e tjera luftarake. Kjo gjë i solli Romës shumë fitore. Reforma pati një avantazh tjetër thelbësor për perandorin dhe qytetarët e Romës.

Legjioni nuk ishte më një forcë ushtarake “sipas kërkesës”, por një njësi e përhershme ushtarakësh

profesionistë. Legjionet e reja përbëheshin nga të gjitha shtresat e qytetarëve, përfshirë ato më të varfra. Në këtë mënyrë, karriera ushtarake u bë e mundur për burrat e varfër, si një mënyrë për të pasur një rrogë të mirë dhe për të rënë në sy.

Reformat Mariane rritën shumë përmasat e ushtrisë romake, duke i dhënë mundësi asaj të zhvillonte njëkohësisht fushata ushtarake në disa fronte. Nga ana tjetër, ky sistem ushtarak e vinte shumë theksin tek gjeneralët dhe komandantët e veçantë, besueshmëria dhe popullariteti i të cilëve me ushtarët e legjionit mund t’u jepte një avantazh shtesë në momente vendimtare.

Kështu, një legjion kishte shumë pushtet të cilin mund ta shfrytëzonte edhe në zonat politike. Shembulli më i famshëm është Jul Çazari, “Kapërcimi i Rubikonit” i të cilit dhe Lufta Civile Romake që pasoi u mbështet plotësisht nga legjionet nën komandën e tij, të cilët ishin besnike së pari ndaj tij dhe më pas ndaj shtetit.

Çdo legjion i ri kishte numrin, emrin dhe simbolin e vet. Shpesh, këto simbole kishin lidhje me një arritje apo ngjarje thelbësore në të kaluarën e legjionit. Gjatë Luftërave Civile, kur Roma kaloi nga një republikë në një perandori, disa gjeneralë u dhanë legjioneve numrin e tyre.

Ndërsa kufijtë e Romës u zgjeruan me kalimin e shekujve, popujt e pushtuar gradualisht u asimiluan dhe mund të bëheshin qytetarë romakë. Kjo e bëri ushtrinë romake multi-etnike, dhe më pas legjionet morën emrin e rajoni nga ku u morën ushtarët. Jul Çezari krijoi disa legjione për t’i përdorur kundër Galëve në Fushatën e tij Galike. Secili prej këtyre legjioneve ishte vendosur në një pjesë të ndryshme të Perandorisë Romake, dhe ishte përgjegjës për mbajtjen e pushtetit në kufijtë e Romës, dhe parandalimin e inkursionit të fiseve “barbare”. Gjatë gjithë ekzistencës së Perandorisë Romake, legjioni u bë sinonim i suksesit dhe aftësive të saj ushtarake. Edhe sot e kësaj dite, legjionet romake mbeten shembull i një njësie ushtarake me funksionim të përsosur, shumë efikas dhe të zhvilluar në mënyrë perfekte. Nga perspektiva ushtarake, legjionet romake ishin thuajse të përsosura. Por ato u bënë në fakt një mjet që manipulohej shpesh nga perandorët e ardhshëm romakë dhe gjeneralët e etur për pushtet. Legjionet u përdorën shpesh në grushtet e shtetit, dhe si një mjet i fuqishëm për të forcuar pushtetin. /Ancient Origins/

"9 mbretër" (1910) në një foto

Mbreti Haakon VII i Norvegjisë, cari Ferdinand i Bullgarisë, Mbreti Manueli II i Portugalisë, kaizeri Vilhelmi II i Gjermanisë dhe Prusisë, Mbreti George I i Greqisë dhe Mbreti Alberto I i Belgjikës, Mbreti Alfonso XIII i Spanjës, mbreti George V i Anglisë dhe mbreti Frederik VIII i Danimarkës

Në maj të vitit 1910, mbretërorët evropianë u mbledhën në Londër për funeralin e Eduardit VII. Mes pjesëmarrësve në ceremoni ishin nëntë mbretër në krye të froneve të tyre, të cilët u përjetësuan të gjithë së bashku në një fotografi.

Në këmbë nga e majta: mbreti Haakon VII i Norvegjisë, cari Ferdinand i Bullgarisë, Mbreti Manueli II i Portugalisë, kaizeri Vilhelmi II i Gjermanisë dhe Prusisë, Mbreti George I i Greqisë dhe Mbreti Alberto I i Belgjikës. Ulur nga e majta: Mbreti Alfonso XIII i Spanjës, mbreti George V i Anglisë dhe mbreti Frederik VIII i Danimarkës. Nga nëntë sovranët në foto, katër u dëbuan nga fronti dhe njëri u vra. Brenda 5 vitesh, Britania e Madhe dhe Belgjika do të hynin në luftë kundër Gjermanisë dhe Bullgarisë. Vetëm pesë nga nëntë monarkitë e përfaqësuar në fotografi ekzistojnë edhe sot. Një fragment i jashtëzakonshëm i historisë evropiane, përmbledhur në një foto.

SUN TZU DHE ARTI I LUFTËS

"Zotësia më e madhe është të nënshtrosh armikun pa luftuar"

Emri i tij i vërtetë ishte Sou Vou dhe lindi në Lii An, të mbretërisë Chi (sot quhet Huming i krahinës Shang-tong). Nuk dihet me saktësi dita dhe viti i lindjes, por thuhet se u lind në mesin e shekullit të 6 para erës sonë. Shkruajti librin e famshëm "Arti i Luftës", i cili përbëhet nga 13 kapituj. Sipas kronikografit të njohur Sou Ma Cien, ky libër, ishte arsyeja që tërhoqi vëmendjen e mbretit Ho Lou, i cili i ngarkoi në vazhdim drejtimin e ushtrisë së mbretërisë së tij. Për shumë vite me rradhë ushtria e këtij mbretit fitonte vazhdimisht kundërshtarët e përhershëm të tij dhe gjatë këtyre luftimeve vdiq edhe Gjenerali Sun Tzu. Edhe vetë mbreti vdiq rreth vitit 496 para erës sonë.

Ata që trashëguan Sun Tzunë ndoqën këshillat e librit të tij, dhe si rezultat vazhduan të kishin suksese vazhdimisht. Më vonë udhëzimet e tij filluan të harrohen dhe të nënvlerësohen, dhe kështu erdhi dhe humbja e mbretërisë Vou dhe kështu shteti u shpërbë. Sun Tzu kishte përmbledhur të gjithë diturinë e tij në librin "ARTI I LUFTËS". Është një libër i vogël që përbëhet nga 13 kapituj. Nëpërmes këtij teksti Gjenerali i madh, shpjegon sekretet e luftës, me një mënyrë të thjeshtë dhe të qartë por edhe shumë të ngjeshur gjithashtu. Në të gjitha idetë e tij duket kuptimi qëndror që nuk është tjetër përveç se qëllimit për të shmangur luftën dhe në përgjithësi të arrijë të jetë i suksesshëm pa u nevojitur të përleshet. Thotë se në të vërtetë lufta sjell pasoja shkatërruese dhe shumë më tepër luftime shumëvjeçare.

Çdo lider ushtarak, na thotë Sun Tzu, nëse do të fitojë, duhet të përdorë dinakërinë, duhet të njohë shumë mirë të gjithë faktorët që influencojnë çdo situatë. Këto faktorë janë: qëllimi i misionit të tij, gjëndja e ushtrisë, fuqia e ushtrisë së armikut, terreni, moti dhe koha e disponueshme. Tek të gjithë këto faktorë duhet të ketë një vlerësim objektiv, dhe të mos influencohet nga opinionet e ndryshme dhe të mos veproje me rregulla stereotipe. Në çdo rast duhet të funksionojë sipas elementeve që ka përpara tij.

Gjithashtu duhet të shmangë veprimet e influencuara nga ndjenjat e ndryshme, duhet të ketë një mendje gjithmonë të qetë dhe një vlerësim të qëndrueshëm. Mos të zemërohet, pa keqardhje apo turp, pa hakmarrje, akoma dhe pa entuziazëm. Gjithmonë në çdo mision, të japë rëndësinë më të madhe manovrimeve dhe kurtheve, befasisë dhe lëvizjeve të rrufeshme kur ti jepet mundësia. Nëse nuk ka shumë mundësi për të fituar, është më mirë të braktisë luftën. Thekson gjithmonë këtë pjesë të tekstit të tij "Gjenerali i mirë fiton pa u përleshur fare". Vetëm kur të mos kemi asnjë shpresë

për të marrë një fitore të tillë, vetëm atëherë jemi të detyruar të përplasemi detyrimisht.

Nëse përfundimisht do të vendoset për luftë, atëherë dy janë mënyrat që duhet të veprojnë trupat. Mënyra e parë është sulmimi i menjëhershëm që quhet sulm i përballshëm dhe është Forca Cheng. Mënyra e dytë është afrimi dinak. Atëherë kur armiku nuk e pret. Këshilla e Sun Tzu është të përdoret sidomos mënyra e dytë, Forca e së cilës quhet Chi.

Sun Tzu është gjenerali i parë që sistemoi Teknikat e Strategjikës, duke futur në të gjithashtu edhe filozofi Taoiste. Këto këshilla të Sun Tzu është baza e stërvitjes e të gjithë trupave ushtarakë, ashtu si edhe të atyre që janë drejtues njerëzish për çdo lloj veprimi njerëzor. Dhe pikërisht aty gjendet edhe vlera e tij më e madhe, pasi në këtë mënyrë ky libër bëhet diakronik (përhershëm). Një vepër që u shkrua 2 500 vite më parë dhe është një udhëzues për njeriun e sotëm dhe për shumicën e situatave të qytetërimit tonë. Janë të shumtë ata që e kanë si një shembull Strategjie efektive, si për shembull ushtarakë, akademi ushtarakë në përgjithsi, por edhe njerëz të letrave dhe të Shkencave Bashkëkohore.

Sun Tzu arriti të fitonte atë që të tjerë e quanin krejt të pamundur të arrihet. Një fakt i njohur është kur u kritikua nga gjeneralët e tjerë, atëherë kur gjendej në terren inferior dhe i nevojiteshin për ditën tjetër mbi 2 000 shigjeta, të cilat nuk i kishin. Atëherë Sun Tzu dërgoi natën dy anije të mbushura me kashtë, të lundronin në lumin që kishin afër, kundër armikut. Armiqtë të cilët kujtuan se po i sulmonin natën, qëlluan dhe i mbushën varkat me shigjeta, të cilat i mbledhën ushtarët e Sun Tzu, dhe ja dorëzuan gjeneralit të tyre i cili ja u dha gjeneraleve të tjerë, duke u thenë se asgjë nuk është e pamundur.

Disa fragmente nga "Arti i Luftës":

"Mendohuni mirë dhe me maturi para se të bëni një lëvizje"
"Mosbërja e gabimeve është ajo që themelon sigurinë e fitores"
"Nuk ekziston asnjë shembull i ndonjë shteti që doli i fituar nga një luftë që zgjati shumë"
"Të filloni me brohoritje luftën dhe më pas të trembeni nga fuqia e armikut, kjo tregon një mungesë të madhe informacionesh"
"Zotësia më e madhe në luftë është të nënshtrosh armikun pa luftuar"
"Qëllimi i luftës është paqja".

MISIONET NDËRKOMBËTARE

Trupat shqiptare në KFOR nderohen me medaljen e NATO-s

Trupat shqiptare në KFOR janë nderua të enjte, më 17 shtator 2020, me medaljen e NATO-s. Medalja e marrë nga trupat shqiptare vjen për shërbimin e realizuar në misionin e Aleancës për një vend më të sigurt. Lajmi për marrjen e medaljes e ka dhënë ministria e Mbrojtjes, Olta Xhaçka, e cila ka publikuar dhe foton e momentit të dorëzimit të medaljes nga përfaqësues të NATO-s tek trupat shqiptare. “Trupat shqiptarë në Kosovo Force-KFOR nderohen me medaljen e NATO-s, për shërbimin e tyre në misionin e Aleancës për një vend më të sigurt. Ne jemi NATO”, theksoi Xhaçka.

